

RMK D. 936.

ÖTÖDIK JAJ, ES SIRALOM.

Mellyel

Szegény csak nem el-fogyott, lelkében el-foj-
lódott MAGYAR NEMZETET, minapi amaz ő meg-
síráthatatlan s' váratlan nagy ROMLASABAN; mi-
dön az egész ERDELYI TABOR az Urakkal és Nemes-
séggel, el-múlt Juniusnac végén, 1657-ben, PODOLIÁBAN,
a színes békeségő Szomszédoknac álnokságoc miat. a' teméntelen
sők csunya, pradával élő tolvai TATAR: AGTOL véletlenül meg-
híttvén, és sokkúig fűráztatván, végére csalárd meg-behélle-
sne színe alatt, alattomban környúl véltvén, s' meg-is gőzse-
vén, (oh nagy Isten!) nyás s' csorda módjára, hajtattott-el a' ki-
beszélhetetlen gyulázatos és kegyetlen rabságra; síratva s' síratat-
ta, és már ez utanna s' abból ki-jövő, jöhető számtalan vesze-
delmiért, annyiival is inkább síratja, síratatja: egyszer s'
mind mentől hamarébb- való igaz Meg-téréste ser-

kengette, serkengeti,

MEDGYESI PÁL.

Predicálotta 2. és 9-dic 7br. 1657-ben Sáros Pataki Egy-
házban, és ez szomorú alkalmatossággal hirdettetése
Bőjti némely Pradicációkkal, s' könyörgéssel
egyetemben ki bocsátotta.

Nyomtatott S. Patakon, 1658.

Ijobi 3. v. 25.

A' mely félelemtől féltem, a' jöve rejám, és a'
mitől tartok vala, az elég rajtam.

Ö T Ö D I K J A J,

és Siralom.

Jerem. Sirm. 5-dik R. a' 15-dik, 16-dik v.

15. *Meg-szünt a' mi szívünknek öröme, a' mi vigas-
ságunk siralomra, gyászra fordula.*

16. *El-esett a' mi fejünknek coronája; I A J már
nekünk, mert vétkeztünk.*

Hogy Jeremiás Propheta írta legyen ez Sirmak, abban már semmi kétség nincsen, miképpen a' Felső-való Írásban olvassuk. Micsoda dolog felől írta legyen pedig, abban valami kis külömbséget értettem. Némellyek kic csak futolan, s' eg' más után ízoktat lád Har-
itéletet tenni, úgy vélekednek, mint ha a' Josiás Király mas Jaj.
haláláról írta volna a' szent Propheta, ezeket. Kétség nél- Harmadic
kül a' supplementumban a' Fordótól nem helyeslő hozzá Przd. pag.
tött ízoban esalatkoztanak-meg, ez helyben 2. Chron. 35. 67. a' vé-
v. 25: Jeremiás-ísratta, úgy-mond, Josiás, és sirmas éne-
kekel sirmak vala ötet az éneklő férfiac, és asz szonyi-állatoc...
mind e mai napig: mellyeknek éneklése ugyan a' szokásban mene
Israelben, mellyec meg-vannak irattatván a' J E R E M I A S
(nincs e' szó a' Sidoban, nem jól töttéc oda) Sirmakban.
E' Sirmaknak, az egész Könyvecskének Summáját
kövideden magában foglaló Elei, vagy kezdeti, nyilván-
meg-

H

meg-

Eötdödik Faj.

meg-czáfolja ez vélekedést, cap. 1. v. 1. &c: *Jerusalem városának* s' a' Sionnac pusztulását teszi ott fel a' Propheta, s' jelentihogy siratja. Az dolgoc, és szó járások is mindenütt erre mutatnac. Maga a' mi fordétonk is a' Caputoc Summájában, mindenütt ezt foglalta, s' törte fel. Csak a' mint a' Germekek dudolgatták is ez elő, a' Husvéroc elő, az első Lamentationac kezdetiben, eléggé meg-czáfoltatit e' vélekedés. *Minek utánna* ugy-mondtác, *Sidóság Babylóniának fogságában vitetéc, &c. &c.* Jeremias Propheta le-üle sirván, és *Jerusalem városának jövendő pusztulásáról szomorú szível ezt mondá: &c.* Ilyen nagy képtelenség is jönne ki ez álmódosításból: azért e' siralmac vagy egész-szen, vagy valamely leg nagyobb részént, azoké az énekes férfiaké s' aszfizonyi állatoké volna, nem Jeremiásé, mert azokról mondattatéc az Igékben, hogy meg-vannac irattatván, a' mint ők hozzá télszic, a' Jeremias Siralmiban. Pápista maradvány ez a' nyakunkon, s' bocsásúc viszfánakie.

Itta, azért ezeket Jeremias, Jerusalem Városának, a' Templumnac, mely alatt az egész Isteni tiszteltet értetie, és egész Judahnac a' felől a' romlása felől, mellyel Nabuchodonozor, Nabuzardan Generalissá által, azokat el-dulatá égetteté, pusztítottá, és foglagra viteté, a' mint fel-vágyon jegyezve ezen Prophétánál a' Propétiai könyvnecc utolsó Részében. Az Eötdödik Részben, mely mint egy Rövid Summája az egész Siralomnac, fontos és a' lélekben sebesen s' mélyenn bé ható *Gnomackal*, fontos szollásokból álló beszédeekkel, igen igen keservesen meg-siratja, a' közönséges Lelki testi nagy Romlást, és azt élőven ki-ábrázza s' fejzi.

Három vagyon az Igékben... 1. a' keserves panaszoc, a' fok raj,

Eötdödik Faj.

Iok rajtoc esett Romlásoc felől: tudnia illic hogy hazájo-kat el-vezítettéc, hogy ugy maradtac mint a' gyámoltalan árvák, hogy még vizeket is áron vöttéc, s' magoc saját, v. 2. 3. 2. fájokat nagy summa pénzen, &c. &c. 2. A' *Vigasztalás*; 19-dikig, mellyet véssen az Istennek alhatatos gondviseléséből, v. 19. 3. A' buzgólagos *Imádkozás*, v. 1. & 21. Az én Leczkém az Első Részre tartozic. Melyben panaszolkodic két nagy Jótól, ugy-mint örömöktől, vigaságoktól, v. 15. és becsületektől való meg-fosztatásokról, v. 16: melynec igaz okát is meg-jelenti, ugyan ott.

Kettő vagyon tehát a' mi Leczkénkben:

1. A' *Panasz*, két nagy vesztetésc felől, v. 15. 16. 2. Ez nagy károknac érdemes oka; *mert vétkezénc*, ugy-mond, v. 16.

Az 1-ben e' kettőt világosécsuk-meg. *Első ez: szivünk nec öröme.* Az sziv ott ben vagyon, szintén középaránt a' testben: ennec felette a' mia szivben vagyon, valótlággal vagyon, valótlágos az. A' honnan e' féle dolgokat, szivbélieknec, vagy sziv szerént, valóknac szoktunc nevezni. Jegyez annak-okáért ez *sziv nec öröme*, belső, valótlágos, gyűkeres, fundamentomos, és fő örömet, nem, penig valamigyengén akadtatt, s' rész szerént valótl. *Másodlic dolog, a' fő nec Coronája.* A' fő, a' külső tagoc között legmélto-lágosb s' elsőbb; a' *Corona*, mely a' főben viseltetie, királyi méltoságnac tündöklő czimere. Jegyzi azért az leg nagyobb dicsőséges, becsülletes, tiszteléséges, és méltoságos állapotot, s' annac virágzó, tündöklő, fényes voltát. Igy vétettetie ez szó a' Példabeszédben Salamonnál: *Ad a' te fejed kedveségénec öregbülést igen szépek coronát ad tené.* Prov. 4. 9. *ked. Ímért az Soltárban: Fel bontottad a' te szolgáddal tört Pf 89. 40. szővességedet, a' földre vetvén meggyaláztad az ő coronáját.*

Eötdödik Faj.

Majd hasonló panasz ez a Jeremiáéhoz. Mint ha azért így szollot volna a' Propheta: Minden mi igaz, valóságos örömmünk, és vigadozásunk mároda vagy: jaj oda vagy minden dicsőséges és fényes virágzó állapotunk, tisztességünk, és becsületünk; a' bűnért és abban való vakmerő általkodásért.

Tanulágoc

Innen tanuljuk-meg 1. Az Országoknak, az ő külső belső jó állapotában való virágzásoc az Népec igaz és gyökeres becsületeknek, dicsőségeinek, és valóságos örömeinek egy igaz fundamentuma. A' mint ellenben ezeknek el-fordulásoc hozza rejájoc, az valóságos gyalázatot, és siralmat.

Ez Tanulágoc Első Aga, a' Leczkében szükséges képpen fel-tétetic: mert ha azért szünt-meg az szívnek öröme, minden vigaszt azért fordula siralomra, gyászra; és a' főnec coronája, a' becsület, tisztesség, és minden jó állapot, a' miat eset-el, hogy mind azoc a' keferű romlásoc, mellyekről ez ötödik Részben panaszolkodic Jeremiás, rajtoc estenec; tehát az ellenben való jó szerencsés állapotoknak helyben léteiben, virágzásokban állot, minden igaz valóságos öröme, s' becsületeknek coronája. A' másic Aga, ez tudnia-illic, az országoknak külső belső jó állapotában való virágzásoknak el-fordulása, romlásra jutása, hozza azokra az igaz valóságos gyalázatot, és siralmat; az Igékben a' miat már értelmeket vévőc azoknak, nyilván benne egyen ez.

Hogy ez Tanulágoc ugyan fundamentumbol érthetűc, s' szükséges deréc Hasznokat hozhassunk ki abból; Lássunk s' üzzünk fűzzünk egy dolgot itt meg. *Miben áll az az Országoknak Népeknec külső belső jó állapotában való virág-*

zásoc?

Eötdödik Faj.

7

zásoc? Avagy, Micsoda dolgoc térsic-virágzócká azokat? Hármac kiváltképpen: 1. a' jó Magistratus. 2. a' jó szó halló Nép. 3. Az igaz Vallásnak terjedésére, s' annak, Istentől rendelt minden féle Ezközökre való szorgalmatos jó gond viselés. Ertekezzünk ezekről rendel. A' mi az El-főrenéz, azt vegyűc leg-elsőben eszünkben, hogy a' Magistratus neven itt értenünk keljen, nem csac a' hatalmas Császárokat, Királyokat, Herczegeket, Fejedelmeket, s' többeket, a' kik Monarcháknac Magános leg-főbb Titze-teknek mondatnac; hanem egyéb minden féle Gondvi-felőket, Igazgatókat, akár többedes számban állattattac légyen s' forgolódjanac az Igazgatoji s' Gondviselőji Tisztben, mint az Aristocraticum és Democraticum mind univer-sale, országos, s' mind particulare, kissebb Regimenben szokott lenni; felsőket, középszerűeket, alsókat. Mára másodszor a' kérdés, kicsodac s' hol vannac a' jó Magistratusoc? Erre elsőben csak egy Summában, közönséggel; az után Részenként télszec választ.

Egy Summában s' közönséggel, a' jó Magistratusnac Tiszteit, s' tulajdonit, ki adgya Isten világossan Moyses Eötdödik Könyvében: *Mikoron úgy-mond, a' király az ő Országának székében ülend, írja-le magának Könyvben a' Törvénynek mását, a' Lévi Papjai előtt való könyvből. Es légyen az ő nálla, s' olvassá azt életénec minden idejében, hogy tanulja felni a' te Jehova Istenedet, hogy őrizze a' törvénynek minden igéjét, és a' parancsolatokat, hogy azokat meg-cselekedje. Felne fuvalkodjéc az ő szíve az ő atyafiai felett (a' Népet nevezi így) se elne hajoljon a' parancsolatoktól, vagy jobbra vagy balra; hogy meg-hoszszabécsa idejét, mind ő maga, mind az ő gyermeki. Ez Isteni Istructioban, a' többi közöt, vedd jól észvedben ez két három dolgot. Ez: írja-le a' Törvénynek mását a' Lévi Papjai előtt való könyv-*

H 3.

hál.

ből: az az: nem valamely meg-veztegettetetből, meg-
toldozott foldozottból, meg-csonkétotból, meg-cserél-
gettetből változtatottból, vagy pedig emberi teccés sze-
1. Pet. 2. *rémis magyarázatotból.* Az ám hogy a Törvényec nem
csak egy két czikkelyére kötelecs a király, s egyéb minden
Tiszt, hogy csak azt kapják fel belőlle, a' mi az ő vezte-
ségekben nékic szolgálni látratic; mint midőn törvény-
telenkednec, cz Urunc szavát, nem szintén szentség tö-
réfnélkül: *Dominus his opus habet, szükségé-vagyon az Urnac*
erre, Matth. 21. 3; vagy ámbár helytelen-is, e féléket: a'
Rom. 13. *Királyt tisztelljed: cui tributum, tributum, a' kincc adovat,*
9. 7. *adót; csak hogy ezekben vegyéc hogy mellé kell gondol-
nioc mindjárt ezt-is: Ne kívánjad vagy ne vágyódjál a' te fele-
barátodnac, sem házára sem feleségére, &c.* mert ezt-is Isten-
nec azon szent Törvényec hadgya. 2. erre vigyázz: *Es lé-
gyen ő nálla s olvassa azt életénec minden idejében.* Melyben
azt hadgya, hogy e' légyen mindenkor, s' mindenben első
és fő tanácsosfa. Hozzá-is tartotta chez ama' szent Király
magát, mint a' Soltárban fel-jegyeztette az Istenec lel-
1. 1. 19. *ke: A te parancsolatid én g'nyörűségem, és én tanácsosim,*
10. 4. *3-dikat ezt tárcs-meg: hogy tanulja felni a te Jehova Istenedet,*
hogy őrizze a törvényec minden igéit, s a' többi. Mellyec
fontoslan elöknben adjác, hog' a' *Magistratus* a' Tiszt, nem
csak magokért, magoc személyére nézendő ke'cségekért s
hanem egyfzer s' mind, sőt kiváltképpen, az itt lévő fel-
tött czél szerént, az alattoc valo Népnec böics és istenes
birásáért, tartoznac, s' kötelecc az Isten Törvényében, s'
egész szent Igéjében tudossknac, gyakorlottaknac lenni
s' még pedig fellyebb akar mely Alattoc lévőknél-is, mivel
ők a' főc az igazgatásban. A' Sz. Irásban s' jó Törvényekben
jóvevény és tudatlan Magistratus, vac Magistratus: s' d'vezé-
tőnc

tőnc igaz szavaként, a' vak vezetvén a' vakot, mindketten ve-
remben esnec.

Részenként a' jó Magistratusnac Tulajdoni czec: 1. az
Isteni felelem, mely nélkül minden csak semmi. A' bölese-
ség nec feje, az isteni felelem, azt modjác Dávid és Salamon. *Mal. 1. 7.*
Ijob ugyan ki-fejezve jelenti hogy szollotta Isten az em- 10.
ber nec: *Imé az Urnac felelme a te böleseféged, és a te érteled* *Prov. 1. 7.*
a' gonosz tul-el-szakadás. Azért teszi elő ezt Jethro, amaz ő *Ijob. 22.*
tanács adásában, *Exod. 18. 21. Válassz erősférfiakat, Isten*
félőket, &c. Innen lőn, hogy az elébb kiadott *Instructio*-
ban Tanulágban-is, a' Tisztaknac Isten Törvényében való
tanultságoknac fő, és első végénec lenni, e' jelentetic:
Olvasza ugy-mond; azt tellyes életében, hogy tanulja felni a te Je-
hova Istenedet. Az Isten Igéjében s' a' jó Törvényekben tanult
gonosz Magistratus, valamennyiszer másokat itél, s' másokra
télis törvényt a' Törvényekből, mind annyiszer magát sene-
tentiázza meg, a' kis-biró és az Isten székén, a' *Sona d'negros*
ez. A' ki ilyen Tiszt vagy, olvasd-meg kérlec, a' vagy csak a-
maz egy néhány versket, a' Romában irt levél nec 2-dik
Részében, tudnia-illie a' 17-diktől fogva a' 25-dikig, s' ta-
lám meg-csméled magadat.

2-dik tulajdona a' jó Magistratusnac az *Igazság.* *Igazság-*
gal erőssitetik-meg a' királyi széc, azt jelenti Salamon, *Prov.*
16. 12. Mellyet mivel számtalan sok félévé tött e' Világ;
akarmi meg-rögzött hamis törvényen s' Szokásokon fun-
dált cselekedetet is igazságnac mér nevezni, mint a' Birác
a' bírágot, mikor azt íszizác; ennek-okaért a' Szent Lé-
lec, igen meg-határozza ezt az jó Igazgatóc igazságát: a'
Moses 5-dik Könyvében: *Igazságos igazságot kövess,* ugy- *Deni. 18.*
mond: az az, Isten és a' természet s' igaz jó Ok Törvényé-
ben fundáltattatt. Jo és igazságos törvényekkel birjon-
mind.

Ebtódic Faj.

mind egyebeket, s' mind magát a' jó Igazgató nem a' *Sis volosc jubeo*val, mely a' *Tyrannus*oc regulaja. All ez minde-
 neknek felette: *kinec kinec az ő igazgátac meg-hagyásában, s' adásában*; mely Isten, természet s' jó ok Törvénye is. Mint vihesse peng ezt a' Tiszt végben, két nagy akadályt hadgya. Isten ugyan ott, hogy el-gördécsen lába elől: az *személy válogatást*, és az *ajándék-vételt*. Micsoda a' *személy válogatás*, mert tudni valo dolog hogy nem minden személy válogatás vétke? A' személy válogatás itt az, mikor az ítélet tételben, az fenn álló ügy kivől, melyet *cause meritum* nac híjnac a' Törvényben, más eg'éb, akarmi nével nevezendő tekintetektől vísfeltetie az Igazgató, az ügynec ártalmára, vagy elő-mozdítására. El kerüllye azért ezt az ütközöt, a' ki *igazságos igazságot*, akar követni. Az ajándék vételnak ártalma az, a' mint ott az Iste lelke jelenti, *hog-meg-vakéttya a' ből-éseket, és el-fordéttya az igazaknak savokat*. Iste szava ez, a' ki a' mi veszet természetünket nálunknál inkább ismérle ne biz-
 Jer. 17. 19 zál azért magadhoz, mert család a' szű. Örök emlékeztetre, s' a' Tisztektől fejenként aranyas betűckel minden lakó helyekben, a' palotac falaira fel-iratásra méltó volna, mind ezec felől, a' Samuel tudomány tétele, mikor már tisztit-
 le-tette, és más ujat választottac volna, 1. Sam. 12. 3: *Ihol vagyok én, teg yetec bizonyyságot a' Jehova előtt, és az ő Fel-kenet-je előtt, ha én valakinék ökrét el-vésstem, vagy szamarát, és ha valakivel családtságot mívelttem, és ha valakin erőszakot cseleked-tem: ha valakit meg-rontottam, vagy valakinek kezéből vál-tságnac jutalmát vörtem; hogy azért őrolla szemeimet el-fordé-tottam volna: és víszsza adom neki. Es feleléne: Nem cselekedted Oh boldog Tiszt, a' ki főképpen Tisztiből végképpen ki-állása után, mint itt Samuel, jó lelki esmérettel így mér-
 protestálni!*

3-dik

Ebtódic Faj.

3-dik meg-kívántató dolog a' jó *Magistratus*ban, az *Irgal-maság*; valamikor lelki-ismeretnec meg-bántodála nél-kül cselekedheti; mert egy az hogy *summa jus, summa in-juria*, a' felettéb valo Törvény üzés, s' keményfég a' Tör-vényben, felettéb valo igaztalanfág boszszuság; máfik az, hogy az ítélet *irgalmaság* nélkül léfzen annac, a' ki nem csele-
 kedet *irgalmaságot*: és dicsekedis az *irgalmaság* az ítélet ellen, azt mondja Jakab Apostol.

4. A' jó Magistratusnac tulajdona ez, hogy a' *Joknac sze-retője*, becsüllője, s' elő-mozdítója légyen; a' *Gonoszoknac* peng utálója s' meg-vertője. Így parancsol az Urnac Lelke Salamon Király által nékic: *Kedvesse legyenec a' Királyoknac az igaz beszédec, és az igaz mondást szerezse a' Király*. Ki vagy on nékunc erre adva az 101-dik Soltárban a' jó Magistratus-nac szép példája Dávidban, így szollott a' 3, 4. követke-zendő versekben: *A' gonosz tévőknek cselekedeteket gyűlölöm, és azok én barátim nem lesznek. A' gonosz szívó ember távollé-fzen én töllem, és a' gonoszokat hozzám nem bocsátom. Az ő feleba-rátjoknac tiszkon valo ragalmazott el-vesztem. Az én szemeim figyelmettesse léfzenec a' földnek igaz mondoira, hog yén velem la-kozzanac: a' tökéletességnec utában járo szolgál énnekem, &c. &c.* Ez is az igaz Magistratusnac az igaz vége, Rom. 13. 4. *Mert Isten szolgálja tenéked jodra: ha gonoszt cselekedel, félj tölle, mert nem ok nélkül vífeli a' fegyvert: mert Isten boszszujának meg-ál-lója.* A' 3dik versben: *Mert a' Fejedelmec nem a' jó cselekedők-nec, hanem a' gonoszoknac vanna rettentésekre.* Rofz és Isten boszszuságára valo Tiszt az, a' ki ezek ellen, indulatiban nem a' jó lelki esmérertet, hanem a' maga vétke humorat vonodát követi, s' az a' regulaja.

5-től ször, hogy többet ne számlljac, a' jó Magistratus-ban c' kívántatic, hogy *Mértéletes* légyen, mind ételében

I

italá-

italában, s' mind öltözetiben, s' egyéb maga viselésében. Jaj senked Ország, a' kinek Királya gyermek; és Fejedelmi reggel esz nec. Boldog vagy te Ország----- mikor a' te Fejedelmid alkalmas időben esz nec, a' test nec erejéért, és nem az italt. Azt jelenti Salamon, hogy az ő Anyja, kivált-képpen-való tanúságul adta s' hadta volt néki ez kettőt: elsőben, hogy bujja fajtalan életű ne legyen; másodszor hogy jozan legyen, s' ne tobzodó: Ne adjad ízermes fiam, az asz szon-
 Prov. 3. 1. gyi állatoknac a' te erődöt, és a' te utaidat a' Királyoknac el-törle-
 3. 4. 5. féré. Mint ha mondaná: mert az a' királyoknac valóságos
 Prov. 7. 26 romlás, mint fellyeb maga-is állatta Salamon. Mond to-
 váb: Távol legyen a' Királyoktól, ő Lemuel, távol legyen a' Ki-
 rályoktól a' bornac itala: és az uralkodoktól a' meg-részegető po-
 hárnac kívánsága: Hogy mikor ijándic, el ne felelkezzék az Isten
 parancsolatjáról, és el ne fordítsa valamely nyomorultaknac igaz-
 ságokat.

Illyen Magisztratusokban áll Először, az Országoknac igaz virágzása; Másodszor, áll az a' jó szó halló Népben. Mert a' nyakas nép, az Előjáróival ujat vonó Nép, fok gonoszt hoz magára, mint a' kemény nyakú Izrael népe állapotja mutatja Móses idejében, egész a' pufztában, s' máskor. David és Salamon idejékor pedig, az ő Istenfélő jó Ki-
 rályokhoz, s' azoknac parancsolatihoz-való halgatás, en-
 gedelmesség, megnyit használta nékic; meg-láthatni e' Ki-
 rályoknac Historiáiban, az Királyokrolirt, és Chronica Köny-
 vekben.

Harmadszor, áll ez a' közönséges állapotoknac virágzása, az igaz Isteni tiszteletre a' Vallásra, annac terjedésére, és Istentől rendeltetett minden féle Ezközeire való serény jó gondviselésben; mint ezt ugyan azon Királyoknac ide-
 jekkori állapotoc mutatja. Azt mondja Salamon; A' ki-

ron nin-

von mincse a' menyeyei látásnac tudománya, a' nép el-fszakad Isten-
 zöl: a' ki pedig meg-tartja a' törvényt, oh mely igen boldog az!

Ugyan-is e' teszi, hogy Isten velűnc legyen, valamely
 felé fordulunc. Ha az én rendelésmben járandotoc, azt igéri Levit. 26.
 Isten Mósesnél, én-is az én hajlékomat közöttetec helyhezte. 3. 11. 12.
 rem, és az én lelkem nem utál rítkeket. Ti közöttetec járocszón-
 telen: leszec tinékes Istenec, ti pedig leszec énnékem népem.
 Josue Könyvében-is: El ne távoz zec a' törvény nec könyve a'
 te szádtul, hanem gondolkodgyál arról éjel és nappal---- mert ak-
 kor lesz nec szerencsés ec a' te utaid, és akkor lesz ec boldog.

A' holot azért ez Hármac meg vannac, lehetetlen do-
 log hogy ott az Országoc állapotokban nem virágzaná-
 nac. Salamon idejéről azt jelenti a' Sz. Lélek, hogy felet-
 te igen terjedet ackora a' Sidó birodalom, és békesége vala 1. Reg. 4.
 minden felől körös környül. Es lakik vala Juda és Izrael bátorság-
 gal, kiki mind az ő szőlő töve és fige fája alatt, Danúl fogva mind
 Bersabáig, Salamonnac minden idejében. Bölég-is olly volt az 1. Reg. 10.
 időben, hogy Jerusalemben a' Szent Lélek mondja, annyi
 volt az ezüst mint a' kő, mely nec semmi becsi nem volt, egész mig
 Salamon élt, 1. Reg. 10. 27, 28. Az arany felől pedig azt
 mondja a' 14-dik versben, hogy esztendőként hatszáz és
 harvan hat mása jött Salamonnac kezébe, a' nélkül a' mi jó vala
 az áros emberektől- és az Arabiabeli Királyoktól, és annac a' föld-
 nec tisztartóitól. A' ki ezek felől bővebbé akar érteni, olvassa-
 meg azokat a' két Részeket, az 4-diket és 10-diket. Az
 4-dik nec 20-dik versében igen emlékeztetett (mely mint
 egy bé-fejezése, a' több fokaknac) jegyeztetett-fel az Isten-
 nec Leke: A' Juda pedig és az Izrael nec népe, meg-fokasodot
 vala, mint a' tenger mellet való fokaságos főveny, kik esznek isz-
 nac, és vigadoznak vala: Mindennec rövid Summája, a' 72- Pál. 72.
 dik Soltárban adatik ki: a' holott a' jelenteric, hogy Isten

I 2

az ite-

az ítéletet és az ő igazságát adván a' Királynac, hogy ítélje az ő népet igazságban, és az ő szegényit ítéletben, még a' hegyek is békességet hoznac, és a' halmoc igazságot, meg-rontatnac a' nyomor-gatokat: az igaz virágzic: lesz nec gabona kévéé a' földön, a' hegyeknek tetején: acképpen meg-indul annac gyömölese, mint a' Libanus, és virágoz nac a' lakosoc, mint a' föld nec füve, s' a' többi.

Illy igaz és világos a' mi Tanuságunknac Első Aga; tudnia-illíc, hogy Az Országoknak az ő külső belső jó állapotiban való virágzásoc, a' Népek igaz gyökeres becsülletek nec, s' valóságos örömöknec, egy igaz fundamentoma. A' mi a' Másic Agát illeti: a' mint ellenben, ez külső belső jó állapotokban való virágozás nac el-hervadása, el-fordulása, hozzá a' népekre a' valóságos gyalázatot és gyáft; ez is szintén olly igaz, és nyilván való. Mivel ha az országoknak viragozó állapotjuk, mind külső belső képpen: az az, midőn jó Magistratusok Gondviselők igazgatják azokat; mikoron a' Nép jó szó halló; az igaz Vallásra s' annak Istentől rendelt minden Ezkőzeire szerény gondviselés vagy on azokban terjed az, öregbül nec s' gyarapodnac, a' lakosok az idvességes értelemben; ha mondom ezekben való virágzása az Országoknak, fundamentoma azoknac igaz valóságos örömöknec és becsülletek nec: tehát ezec el-fordulván az Társaságokban, szükségessé oda kell lenni azoknac minden igaz örömöknec, s' becsülletec coronájának el-kell hívadni, s' porban keverődni; ennek felette ama' kíváncsatos jó gyümölcsöknek is, a' békeség nec, bölcség nec, és mind azoknac, mellyec a' 72-dik Soltárban Laistromban vétett nec, oda lenni.

Okai a'
Tanuság-
nac.
Deut 4.
v. 6, 7.

Az Isten önnön maga állatja a' Tanuságnac mind két Agát, Mozes 3-dik könyvében; azt mondja ott hogy az ő Törvényé nec meg-tartása, a' Népek nec bölcsesége és értel-

meo

mec minden népec előtt, kiknél azért nagy becsülletek is lé-
szen, mert ezt fogják félőllők hirdetni: Bizonyára bölcs
ez a' nép, értelmes és nagy nemzetség! Mely nec a' fundamen-
tumos Oka is ott vagyon a' 7-dik versben: Mert az Isten
é fele népekhez igen közel vagyon, s' mihelt segítségül hívja, mind-
járt meg-segíti őket. Ellenben peüig a' mely nemzetben, a'
Törvényec, nevezet szerént az Istene, pad alat hever nec,
sem a' Nép, sem a' Magistratus nem jó, leg kisebb gond a'
Religio, az Isten tiszteltetire vigyázás (mellyekben magya-
rázoc, hogy áll az Országoknak külső belső jó állapotjoc,
s' abban virágzásoc) szükséges képpen ki kell vétetődni s'
el-mulni minden dicsőfégnec, tisztességnec, és valóság-
os örömnec; mint hogy az Isten onnan ki-üzetic, hogy
ne legyen közel a' segítségre, midőn ötet segítségül hívja.
Az Eli Pap Fiainac kelletek képpen való meg nem zabolázá-
sokért, s' leg főképpen azoknac szörnyű törvénytelen la-
tor életékért, melly miat egész Israel meg botráncozik-
vala; I-Cabod; ki-költözék Israelból a' dicsőfégnec, mint
Samuelnél a' Historiában vagyon. Az Ov Törvényben
Isten, csak az külső tisztátalansággért is, ha midőn a' ter-
mészet szükségére félté nem mentek a' Táboron kívül,
fött is rusnyálkodások a' földben veremcskében el
nem takarták, el-irtozot, és ki-ment közzőlők: mentől
inkább a' rut el-veremedetségeknec, f-ő ellene való part-
itéseknec kinn ülő, ég és föld dögletető rusnya ganaji,
el-idegenitik és mint egy ki-üzik ő szent Felségét: mely a'
népnek, mint az Israelnek, miként az elébb értők, valoban
I-Cabod léssen. A' hamiság, az Istentelenség téssen, azt pra-
dicáljanékünk Esaiás, az Isten és a' Bűnösök között szakadást, El. 59. 2.
f-a' bűnök miat rejti el ő orcáját a' előllők, hogy meg ne halgassa
őket. Így értők meg, derek fundamentumból a' Tanusá-

I 3

gota

got. Már egy rövid Hasznát jelentem. ¹⁾
Haszna. Oh áldott boldog Nép azért, a' melynek c'
 külső belső jó állapotban való virágzása meg vagyon: jó
 Tisztektől birattatik, maga-is jó szó halló, engedelmes
 azokhoz; az igaz Isteni tisztelet közte terjed, erejében
 vagyon az: s' esmérí ez nagy áldást magán, és becsülí! A'
 mint ellenben oh nyomorult, oh veszett Nép! mely meg-
 fosztatott ezektől; vagy ha nem-is, nem esmérí, nem a-
 karja eszében venni, s' nem-is becsülí! Mint mi szegény
 meg-romlott, utolsó veszedelmünkhöz közelgető, cson-
 dorlott Magyaroc; kik addig nem tudóc, és semmi tudo-
 mány tételkre, kényszerítésekre nem akaróc magunkat
 eszünkben venni: addig vonánc a' nagy tűrő Istennel ujat,
 addig rugánc port az ő Felsége szemében: hogy im valo-
 ban szájunkban kezde szegni nyakasságunknac izi. Es mi-
 dőn sokkal jobbakat várnánc minden igaz fundamentum
 nélkül tudván mely gonoszoc voltac a' mi utainc, olly dol-
 goc esénc rajtunc; a' mellyeknek csak hire hallására-is,
 várandos Afziszonyi állatinc, meg-hajtván magokat, készen
 Isacabodokat szülhertenc keferülégekben: mert el-ment, el-
 költözöt a' dicsőség a' mi Izraelünkbel: meg-szűnéc, és nagy
 hirtelen el-vágodéc a' mi szívünknek öröme, s' vigasságunc
 gyászra, siralomra fordula! El-esett minden becsülletünknek
 s' állapotunknac Coronája: jaj jaj (méltán fel-vehetjuc ez
 szökat, s' sirathatjuc véle magunkat) jaj, jaj nekünk mert
 vétkeztünk!

Hát mecztünk, mit cselekeztünk már tovább? mert ha
 nem tőm menyí időt töltünk-is a' mi magunc, bár kezünk-
 nec fejünkre kolcsolásával való meg-jajgatásban, és tűrő
 könyhullatásínckal nagy vizeket árasztunk-is; azzal ká-
 runkban semmi meg nem fordul; hanem a' volna a' kérdés,
 mint

mint kellene ez veszedelmes veremből melyben bűninc
 ejtetec, ki hágnunc s' menekedninc? vegyűnc szívet,
 s' figyelmezzűnc rá; a' mindgyárt következő Tanulá-
 goc, azt adgyác már előnkben.

2. Tanulág. *Az a' keserves nagy jajt, hogy a' ^{2. Tanu-}
 Népec valóságos igaz örömdöknec, és minden becsülletek-
 nec fundamentoma el-fordulván, meg-szűníc minden ör-
 ömös, és becsülleteknec coronája földhöz ütődven csuf-
 ságra s' gyalázatra kelnc; a' bűnéc hozzác.*

3. Tanulág. *Az illyen állapotokban az igaz Hi- ^{3. Tanu-}
 vec, nem annyira az kemény csapásokon gyöttríc lelkeket,
 mint azon hogy vétkeztenc Isten ellen.*

Mind két Tanulág itta Jeremiás, s' több Szentec pél-
 dájokban vagyon. *Jaj már nekünk mert vétkeztünk.* Mint ha
 mondaná; minden jajunknac oka, az hogy vétkeztünk:
 ez az 2-dik Tanulágnac fundamentuma; a' 3-diké meg ez,
 hogy nem mondja: jaj mert el-romlottunc; hanem: jaj
 mert vétkeztünk. Lá azt fájlalja, hogy vétkeztéc, és az
 ő édes jó Isteneket nyakasságokkal fel-ingereltéc.

A' mi a' 2-dic Tanulágot illeti; (mert az 3-diknac ennec
 Hasznában vesztűnc hasznát) annac erőis meg-erősíté-
 ez. 1. Mert minden egyéb vesztűnek-is érdemlő oka a'
 bűn. Olvasd meg a' Mótes Harmadic és Eödödic Könyvei-
 ben az 26-dic, s' 28-dik Részeket, mindenikben a' 15-dik
 versől fogva végig. *Hogy ha engemet nem halgattoc, és az pa-
 rancsolatokat nem cselekedendítec, &c &c. En-is azt cseleke-
 veletéc hogy titeket a' felelem el foglaljon, &c &c. Ha mind e-
 zek után-is, nem halgattac engemet, hetszerte keményben oszto-
 rozalac titeket; a' ti bűneitekért, &c &c. v. 18, 19. &c.* Hogy
 ha meg-

Okai a'
 2-dik Tanu-
 lág nac

ha még-is vakmerőséggel ellenem jártoc, &c. &c. v. 21, 22, &c.
 Hogy ha ezekkel sem gondoltoc hogy hozzáám térnéte, hanem vak-
 merő képpen ellenem jártoc: En-is bizony vakmerő képpen jároc
 ellenetec, &c. Es hozoc ti ellenetec fegyvert, mely bosszút állon
 rajtatoc az én szövetségemmel fel-bontásáért, &c. Leg-ször-
 nyebbeket mond oltán utoljára, az ötvös magoc meg-
 bakétása s' vakmerőségre vetése ellen, v. 27. a 40-nedikig:
 Ha még-is nem engedte nekem; En-is ellenetec jároc meg-busult
 haragomban ----- Mert a' ti fiaitoknak és leányitoknak busát eszi-
 tek meg. Es a' ti palotákat el-rontom ---- Es a' ti Várositokat el-
 pusztítom, szent helyeiteket el-töröm, és nem lesz en nekem ked-
 ves a' te jó illatu áldozatitoc. Titket pedig a' Pogányoc köziben
 el-hintetec, &c. Oh mi nyavalyás Magyaroc, ez eset mi raj-
 tunc! Az következendők-is el-jönnec ugy látjuc, sőt jó
 részént el is kezdörtene: A' ti földetec pusztá lesz en, és a' ti
 Várositok-is el pusztulnac. Ackor a' föld meg-szenteli az ő szom-
 batit, mind addig míg pusztán áll, mikor a' ti ellenségiteknek föl-
 dében lejedetec, &c. Mind a' pusztaságnac idejéig nyugszic,
 mert nem nyugott a' ti Szombatitokon, mikor azon a' földön lakná-
 tok. A' kik pedig közölletec meg-maradnac azoknac szivekben
 felelmet szerzoc, &c. &c. v. 33, 34. 2-dik Oka. Mert a' blün-
 által jött-bé az halál; a' holot minden halálnac, a' nyomoru-
 fágoc s' veszedelmec halálának-is, nemci értetnec.

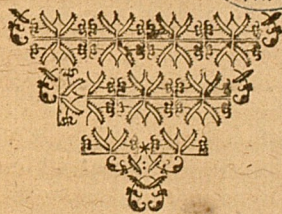
Rom. 8. 12

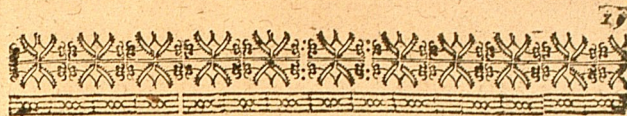
Rom. 8. 36

Hafsz.

Hafsz. e' Tanuságnac, az a' mit a' 3-dik Tanuságban
 ki-adanc. Tudnia-illic, ha igaz kegyes embereknek tartjuc
 magunkat, ne a' légyen a' mi keserves bánatinknac, törő-
 délinknek fő és első oka, hogy illy rettenetes nagy romlás-
 ban estűne, s' vagyunc; hanem a' nagy Istenért! a' gonosz-
 nac kut fejeire menjűnc, mellyec a' bűnőc, mint e' kezűnc
 alat lévő 2-dik Tanuság előnkben adá. Itt azért azt kell
 meg-látnunc, annac kell végére mennűnc: *Micsoda kívált-
 képpen.*

Képpen való nevezetes vétkec, az Országoc s' Népec nagy romlá-
 sóknac Okai? Mellyet a' következő Tanétáfunkban ér-
 tunc, Isten segítségéből meg; már az idő el-mulván. Mo-
 stan az Apostol Hálá-adásával rekeszűnk-bé Elmélkedé-
 sűnket: *Annac pedig a' ki véghetetlen bőséggel, mindeneket* Eph. 3. 20
meg-cselekedhetic, fellyebb hogy nem mint mi kerjűc, vagy elménk- 21:
ben bé-fogjuc; a' mi bennűnc munkálkodo erő szerént: Di-
cóség légyen az anyaszentegyházban, a' Jésus Chri-
stus által, minden időben, és mind örökkön
örökké! Amen!

Ö T Ö D I K J A J,

és Siralom.

Prædicáltatott Közönléges Bőjtre fel-serkentésnec
okaért, Sáros Patakon, 97bris 1657-ben.

Jerem. Siralm. 5-dik R. a' 15-dik, 16-dik v.

15. *Meg-szűnt a' mi szívünknek öröme, a' mi vigas-
ságuncsiralomra, &c.*

AZ Apostol értelmes mondása: *Edrőljetec az ő- Rom. 12.
rülökkel, sirjatoc a' sirockal*, terhes és fontos. Ez is az v. 15.
élő, érzékenyes tagoknak amaz titkos *testben*, igaz 1. Cor. 12.
próbajoc. Két egy mással ellenkező indulatoc czec, egyic v. 26.
a' másikat ki-űzi, egy portán egyfzers' mind nem lehetnec.
Salamon is illyen *gnomat*, ad ugyan erről ki, a' Prædicátor
Könyvben: *Ideje vagyon az sirásnac, ideje vagyon a' nevetés- Eccl. 3. 4.
nec*; az az, külön külön vagyon ideje mindeniknec. Most
az igaz ítélő Isten a' siralomnac idejét verraftotta re-
janc. Melyben több keserves meg-becsülhetetlen romlá-
sinc közöt, szerelmes édes marokni Nemzetünknek leg
nagyobb része lőt virága, dicsősége, idegen földön álno-
kul meg-rekesztetvén, rész szerént le-vágattatott fegyver-
nec élivel; rész szerént rablágra elvén, mind e' napig az
rut csunya Pogány Tatarfágnac kegyetlen igája alatt nyeg
keserveffen s' sohajt: szabadulnaké valaha ki annyi fok e-

zerec, azt csak a' minden tudós s' mindenható nagy Isten tudja, s' teheti. Mely szennyvedhetetlen rut dolog volna, ha miitt honn nem firnáne, nem nyegnének, az Apostol in téle szerént. Meg-emlekezyén, mind a' közönséges forró, hogy ha ma ő rajtoc, holnap mi rajtunc; mind hogy mi testünc csontunc, mi szerelmes atyánkfiái, nem csak a' közönséges hitben; hanem vérség szerént is azok; és végezetre, hogy a' Seregeknec Ura Istene, ez nagy romlás által, minket hij sírásra, jajgatásra, magunknac meg-kopaszítására és gyászra.

Csak puszta táborozó állapotjában az Izraelnec, hallyátoc mit felel vala ama' kegyes Urias Davidnac, mikor ötet (tudta ő mi okból) nyugváfra s' gyönyörűlégekre intené, a. Sam. 11. s' kifizetné, maga házánál: *Az Isten ládája, az Izraeles Jua da nemzetsége, a' táborban vagyon: annac felette az én Uram Joab, és az én Uramnac szolgái mezőben vannac; s' én mennék be az én házamban, hogy egyem és igyam és feleségemmel háljac? ugy eljen a' te lelked és az én lelkem, hogy nem mi velem a' azt.* Mentől inkább nekünc, kiknec sockal gonoszbol vagyon dolgunc: nem táborban már, többé s' mezőn, hanem, az ellenfég földében oszlót-él széllyel, s' sohajtoz, a' keserves rabfág alatt a' mi édes Izraelünc; magunk-is szinten a' veszedelemnec torkában esendőleg lévén. Oh a' nagy Istenért adjuc mentől hamarébb igaz lelki töredelmességre magunkat. *Térjünk meg* (azt parancsolja a' Jehova Ur Isten) *tellyes szívünc szerént, böjzöléssel, sírással és kesergéssel. Szaggassuk meg szívünket ne ruhánkat... ki tudja talám kozzának tér az Isten, és meg-bánja szándékát.* E' szükfészes szent doglra valo fel-indéttatásunkért, vőttem ez ígékert fel; mellyeket meg-magyarázván, Három Tanulást hoztam-ki. Az Elsőt el-is végeztem; a' Másodikhoz is hozzá fogtam vala, mely

mely ez volt: *Azt a' keserves nagy jajt, hogy a' Népec valóságos igaz örömknec, és minden becsülteknek fundamentuma elfordulván, meg-szünic minden örömc, s' csufságra és gyalázatra kelnc; a' bűn hozza.* Melyet-is meg-erősítvén, Hasznát-is mely a' Harmadik Tanulástól, jelengetni kezdők, tudnia illic, hogy mivel az ilyen jajos állapotokban, az igaz Hívec nem annyira a' kemény csapásokon törte faggatjác lelkeket, mint azon hogy vétkeztenec; azért ha igaz kegyes emberek-nec tartjuc magunkat; ne azt tartsuc, keserves bánatinc s' törődésinc fő és elfo Okánac, hogy illy rettenetes nagy romlásban estünc s' vagyunc, hanem a' gonosznac kut fejére emeljük lelkünket, mely a' bűn; s' azt sírással. Mely Intés alkalmatosságot ada nekünc, s' fel-indéta bennünket, hogy tudakoznánk azoc felől a' kivált-képpen valo bűnc felől, mellyec az Országokra romlást szoktanac hozni: mellyeket megtalálván, térnének a' magunc lelkünkre, s' keressők fel, ha nincse nekünc azokban rézün: ha vétkeknec találóc magunkat; tanolnok-meg mint kellenc dolgunkat orvosolnunc; ne vesznének mind egy lábíg. Ezekről léssen azért mostan, Isten kegyelme velünc lévén, a' mi elmélkedésünc. Hogy el ne tévelyedjünc, s' eszünec ne veszszen, és a' dolognac valóságáról annál bizonyosbac lehessünc; tekéncsünc egy néhány közönséges Romlásoknac Historiában, a' Szent Írásban; azokban jól fel-nyomozhatjuc a' féle vétkeket: mellyec miat, ha akkor Királyokat vetetle, s' Országokat vesztet Isten: bizonyára ma-is ha holazok el-áradnac, nem várhatni egyebet. Az Izrael Orzága romlásának Historiája, meg-vagyon, 2. Reg. 17; a' Judác, a' réz szerént valo, 2. Reg. 21; a' tellyes és egész, 2. Reg. 25, és 2. Chron. 36, a' v. 11. ad 22. Ezekből szedjük-ki a' Vétkeket.

22
Eödödie Jaj.
1. Első véteknec ez Historiákban, találjuc, a' Bünre tel-
gocs Mcl-lyeséggel való magá rá adásf. Ezt jegyzi meg a' Szent Lélec az
toságoc Izraelben, 2. Reg. 17. v. 17: *Es által-vívéc, ugy-mond, az ő*
Romlasi-*fiuikat és leányikat a' tűzön, és varáslánac, és magokat tellyef-*
nac, Ki-*léggel arra adac, hogy gonoszul cselekednénc a' Jehova*
lencz O-*előt, hogy őset haragra indétanac.* Nem csak pusztá bűnben
kai-*éfélt téfzen ez, hanem a' minden féle szörnyű bűnöknc*
istentelenfégeknec mind fel-találásában, s' mind azoknac
a' leg felsőbb mértékre fel-vitelében, kézzel lábbal való tel-
lyes igykezezt s' nagy serény törekedést; mint c' nézettségc
s' ezeknec Királyi, és fő fő népei felől laistromban vétetic:
mind c' Réfzben, s' mind a' Manasses Historiájában, 2. Reg.
21. Ugyan úztéc egy mást a' nagyobb nagyobb bűnöknc
ki-gondolásában, s' mellyic forgolodhatic leg serényben
azokban. Mellyet Jeremias-is közönfégeffen felőlőc, fon-
Jér. 9. 3. *tos szockal jegyzet-meg: Es fel-vestic mint egy kézivet, az ő*
hazug nyelveket, és nem erőssítik-meg magokat c' földön az igaz-
ságban, hané egyic gonoszságbol a' másikban mennec, és engem nem
esmérnec, azt mondja a' Jehova. Ezt a' gonoszságot hja szent
Rom. 6. Pál bűnre figyelmezésnec a' testnec kívánságiban; és a' tagoknac
12. 13. *hamiság fegyveréből állatásánac a' bűnnec.* Mely minémő ret-
tenetes nagy gonoszság legyen Isten előtt, ércsük-meg már
Jér. 9. 14. *Jeremiásnac 9-dik Réfzéből, v. 14, &c. holot tulajdon-*
13. 16. *ezt a' bűnt hányatja Isten a' Propheta által a' Sidóknac sze-*
mekre: Es monda a' Jehova: Mert el-hattac az én törvényemet,
mellyet eleikben adtam, nem halgattac az én szómra, és a' szerent
nem jártanac. Hanem jártanac az ő szíveknec gondolatja után
(ez aza' véte) és a' bálványoc után melyre tanétotta őket az ő
Attyoc. Annak-okaért azt mondja az Seregeknec Ura, az Iz-
raelnec Istene, imé én c' Népnec enniados, tudnia-illic keferő ür-
met, és innya adoc mérges vizet. Es el-öszlatom őket az esmérer-
len nem-

23
Eödödie Jaj.
2. Második Véte, Az olly bűnre való magá adás-is,
mellyet a' boldog eleinc ki-irtottanac volt a' Nép között. Ezt-
is felette emlékeztetessen említi a' Szent Lélec Manasse-
ban: *Meg-épété* ugy-mond, a' magasságokat, mellyeket el-ron. 1. Reg. 21.
tot vala Ezechias az ő Attya, és oltárokat emele a' Baalnac, &c. v. 3.
Ez bűnnec-is rettenetes nagyságát, meg-érthetni mind az
Istennec itt fel-jegyzet nagy haragiából, és a' büntetésből;
s' mind abból, hogy felette keményen tiltattatic egy né-
hany helyen a' Szent Irásban, a' régi határoknac, mellye-
ket az atyák vetettenec, ki-mozdétáfa. A' Példa beszédes
Könyben ilyen tilalmat olvasunc: *Ne boncs-el a' régi ha-* Prov. 22.
sárt, mellyet csináltanac a' te eleid. Mellyet ne ércs csak a' ha- v. 28.
tár kövekről; hanem minden egyéb lelki dologrol-is, mel-
lyet másoc, az előttűnc valoc Szent Irás szerént hozta-
nak-bé, állattanac fel. Nagy ifzonyu átoc mondatic fejé-
re az ellenben vétkezőnec Mozes 5-dik Könyvében: *Atko-* Deut. 27.
zott valaki az ő felebarátjánac határát el-fordítja: és mondja, v. 17.
mind az egész sokaság, Amen. Közel jár ez a' Szent Lélec
ellen való bűnhöz. Tudjuk-is az Evangeliumból, hogy az Matth. 12.
egyszer ki-vetett, ki-űzött ördög, havifzont vízfíza igye- v. 43. 44.
kezvén az, bé-eresztetic, sockal dühösben tér meg, még 45.
penig más hét maga mellé vőtt, magánál ártalmasbackal
együtt. A' kegyes Előtrűnc lévőc ellen-is felette nagy vé-
tec esic c' cselekedetben; kiknec emlékeztetec, s' jó hírec
nevec el-oltatic. *Onant* szörnyű halállal öl-e meg Isten, hog' Gen. 38.
a' mint a' törvényben ki-adta vala, nem akara irigységből v. 10.
magot, az ő bátyjánac támasztani, s' az által nevet és em-
lekezetet hagyni annac, irigylvén azt néki: mentől ke-
servesb büntetélre méltoccal ítélendőc azoc, kik a' már-
az előt.

24

Eötödik Faj.

az előt ingyen sem ő tőlőc támasztottat, el oltjác, s' elvesztic?

3. Harmadic Vétéc, *Isten* meg-becsülhetetlen nagy és fok *Jó* teteménynec vétele után adni magát e'képpen a' bűntételre. Innen vagyon hogy az Ur *Isten* egyéb helyeken is, de kiváltképpen, a' fel-jegyzett Részekben, az Izrael s' Juda romlásának Okait, a' nagy ízvarvas gonoszágokat akarván fel jegyezni; az ő hatalmas nagy jó teteménnyel veti azokat ő szve: *Mikor vétkeztenec volna az Izrael fiai, az ő Jehova Istenec ellen, így vagyon a' tudomány tétel 2. Reg. 17. ki őket ki-hozta vala Egyiptus földéből, hogy Pharahonac, az 2. Reg. 17. Egyiptusi Királynac hatalma alatt ne lennéne, és ők idegen Istene- ket tiszteltet, s' a' többi. A' 21. dik Részben is: és gonoszul cselekedet Manassé, az Urnac szemei előtt, a' pogányoknak utálatosságoc szerént, kiket a' Jehova ki-űzöt vala az Izrael fiai előtt. Tekénec-meg ugyan itt az 4, 7, 8-dik verseket is. Mellyeckel mint egy ugyan ujal mutogatja a' Szent Lélec, hogy ez nagy Háládatlanság ingerlette egyik-fel ő szent Fellégét, hogy őket rablagra adná. Három dologoc igen szokásoslan következnec egy más után, s' fokszor erős vas lánczal vannac ő szve kötötvén, úgy-mint, nagy Jó teteményc, nagy háládatlanságoc, nagy Bűntetésc: Ugyan-is, izo- nyatos vétéc ő szent Fellége előtt a' Háládatlanság! Azu Prov. 17. mondgya Salamon, hogy a' ki joért gonosz szal szívet, nem távo- zik-el a' gonosz annac házától. Ez vesztette Manassé Királyt, a' Judát és Izraelt, mint a' fel-jegyzett Részekben a' Histo- riákban nyilván vagyon.*

4. Negyedik Vétéc, a' Bűn Ezközeinec ki gondolása, fel- állatása, és a' másoktól ámbár a' leg roszszabbaktul találtak- nak is bé vétele. Ezt cselekedte Manassés: Oltárokat emele a' Baalnac, és berkeket-ü ültete a' mint Ahab, az Izraelnec Kirá- ly a' cse.

Eötödik Faj.

25

Ez cselekedet vala. Altal-vívé, (az az, meg égeté) az ő fiait- is a' tűzön, a' Moloch Bálványnac tiszteltetire, és szemsény veszté- séckel, madár szóból való jóvendölésckel, és mind Nézőt, mind varálokat szerze. Ezen ok forgattat az Izrael rom- lása dolgában is: Es jártanas a' pogányoknak szerzésckben, ki- 2. Reg. 17. ket ki-űzöt vala az Izrael fiai előt a' Jehova, és az Izrael királyi. 3. 9. 10. mac cselekedetec szerént. Es tihon cselekedet az Izrael fiai, ha- mifis dolgokat az ő Jehova Istenec előtt, és építetec magoknak ma- gaságbeli oltárokat minden városokban, minden várokbán, mind kerített városokban, &c. &c. Minémő rettenetes nagy bűn légyen ez, meg-tetfzic mind a' Judán és Izraelen c' miat e- sőt rettenetes bűntetéscből, a' mint az elő vött Histo- riákban vagyon; s' mind egyebbűnen. Nyilva Achaz Ki- 2. Reg. 16. rállynac, ő rőcké való gyaláztatára áll fenn, mint valami v. 19. oszlop, ama Damasusi oltár, mellyet az Assyriai Király elei- ben mentekor ott látván, meg-kedvellé, és annac formá- ját minden módjával Urias Papnac küldé, s' az Isten Tem- plomában fel-építtette, s' rajta-is áldozéc oltatán. Lásf többet erről majd az első Jeroboamnac példájában. Mi- esoda ez egyéb hanem, a' vak eleiben bpráncokzás vetes: mel- lyért mindennel áskot mondat Isten.

Deut. 27.

5. Eötödik Vétéc, az Elöl-járóknac, mind ennyi ször- 7. 12. nyűbűnőkben Elöl-járások.

6. Hatodszor a' Népnek azokhoz Edesétése, belé-vonása, és szabados meg-egyezése abban. Ez mind kettőt élőven néz- hetni a' Manassés idein lőtt országos romlásnac okai kö- zöt, a' Historiában: Meg-épité a' magoságokat---Epíte oltá- 2. Reg. 3. rokat- is az egész mennyei seregnes, az Urnac házában--- Al- 4. 5. 6. 7. tal-vívé az ő fiait- is a' tűzön, szemsény vesztéscckel, Nézőt 8. 9. 10. és minden varálokat hozor-bé--- Fel-emelé annak-feleste a' ber- keknek bálványát---tévelygésben ejtő őket Manassé, &c. Véték- ben ejtő

L

Eötödik Faj.

26
ben ejtő Judát, gonosz cselekedvén: a' Jehovánae szemei előtt.
Ezen jegyeztetik meg, az Izraelben-is, utolsó romlásának
Historiájában, a' holot emlékeztetes igen a' gonosz nép fe-
lől, a' mit az Isten-lelke örök gyalázatokra fel-íratott v. 9.
hogy tudnia-illik annyira néki édesedtenec lázzadtanac
volt lator Királyknac rut bűnöknek, hogy titkon-is ugyan
rohantanac arra: *Es titkon cselekedtec úgy-mond, az Izrael
fiai, hamis dolgokat, az ő Jehova Istenec előtt, és építtenec magok-
nac magasságbeli oltárokat, minden városokban, mind várakban,
mind kerített városokban.* Qualis Rex, talis Grex; minémőc
voltac a' Királyoc, olyan a' Nép. Ez bokros nagy vétkek-
re, és Istenec azok ellen valo szörnyű haragiára, valoban
fontos példákat szolgáltató nékünk amaz Első Jeroboam
1. Reg. 12. önön magában, az 1. Kir. Könyvben: El-szakad Izrael
13. 14. &c. Salamon szeme hunyása után mindgyárt, a' Dávid házá-
ról, és Judától, Királyt emelnec magoknac, úgy-mint
ezt a' Jeroboamot: Mint hogy penig az Isteni közönséges
szént tiszteltetnec helyec Jerusálem volt, oda kell vala el-
tendőnként fel-járni egész Izraelnec. Melly alkalmatos
sággal, fel-vén a' Jeroboam, hogy a' tiz Nemzetség viszon-
viszsa ne állana a' Dávid házához; ilyen nagy ravaszlagot
v. 28. gondola-ki, csináltata két arany bornyú képet, és monda a' Nép-
nec: elég hogy ez ideiglen Jerusálemben jártatoc: imhol vannak
a' te istenid oh Izrael, kik tégedet ki-hoztanac az Egyiptusna-
v. 29. földéből. Es egyiket helyhezteré Bethelben, a' másikat penig Dan-
ban. Oh mely nagy czköze s alkalmatossága lón ofztán-
cz, az Izrael bűnének s veszedelmének! Ez vesztette miné-
a' kőverkezendő Királyokat, a' mint Laistromban vétette-
1. Reg. 17. tic az ide alább lévő részekben. Lásd meg, Nadabon kez-
v. 26. &c. vén. Mellyet itt ez 12-dik Caputban-is, felette emleke-
1. Reg. 12. zetetfien jegyzett-fel az Isten Lelege: *Es lón-e dolog, nagy bűn-
v. 30. nec oka,*

Eötödik Faj.

27
nec oka, hogy tudnia-illik a' Nép menne a' bálvány eleiben mind
Dan városáig. Ismét: *Ex a' dolog ada okot, a' Jeroboam házánae* 1. Reg. 13.
bűntetésire, hogy ki-gyomlálatnec, és el-töröltetnec e földnec szí- v. 34.
néről. Azt-is penig igen meg kell jegyeznűnc hogy e' lator
Király, mind ő magajárt elől, cz iszonyatos dolgoknac
cselekedetiben, s gyakorlásiban. Minck-utánna a' nagy
bűnnec czközeit fel-épété, fel-is állatá, úgy-mint az arany
borjukat, Templumot, Papokat, csak a' kőtség, nem a' Le-
vi fiai közzől, és továbbá inepet, maga áldozot az oltároko-
30. 1. 32
33.
Cap. 13. X
Mellyet hog' nem csak Tropice bizonyos módő, mint ha csak
egybec által, hanem tulajdon képpen-is kellyen érteni;
az 4-dik vers nyilván adja előnkben; holott világossan ki-
fejezve vagyon, hogy mikor a' Judából érkezett Prophe-
ta, ellene fenyegetőznec, az oltárról (ott áldozván tud-
mia-illik) nyújtotta-ki kezét az ellen, s onnan parancsolja
vala meg-fogátni őtet. Es noha mindjárt akkor szörnyű csu-
dákat tőn Isten ellenec, úgy-mint az oltára (valamint a'
Propheta jövődőlé) meg-hasáda: keze, mellyet a' Pro-
pheta ellen emelt vala, hirtelen meg-szárada, s' megint a'
Propheta könyörgésére, azon orában meg-gyógyula: a'
Propheta, hogy a' Vén Propheta csalogatására, a' hoz Isten
tilalma ellen bé-tére enni, az asztal felett Istentől kemé-
nyen meg-dorgáltatéc, fenyegettetéc; és ugyan akkor
utában az oróslántól meg-öletéc, valamint Isten meg-
mondotta vala néki; de mind ezekre-is, nem hogy elzé-
ben vette volna magát Jeroboam, még több s' ujjabb pa-
pokat rendele. Így jegyeztette ezt fel az Ur: *Ezek noha
mind meg-lőttek vala, mindazáltal ugyan nem tere-meg Jerobo-
am az ő gonosz utáról, hanem ismét papokat rendele az nép köz-
zől a' templumokban, és a' ki neki tevezec, azt válasszta vala, hogy
enne magass helyeken valo kápolnáknac papja.* Minémő vég-
képpen

képpen való általkodás volt ez, a' bűnben! A' magának könnyen meg-csalni engedő, s' el-kecsgetett Nép-is ofztán önkéjén egyet-étet istentelen Királyával, s' gyönyörűséggel gyakorlotta magát ez szörnyű vétkekben. Fel-

1. Reg. 14. v. 15. *vagyon ez-is nyilván jegyezve: berkeket csinált az Izrael magának, az Urat haragra indítván.*

Hallyuc már az Istennec rettenetes haragját, s' büntetését mind Király Nép ellen. A' Király ellen: *Menj-el-mond-meg a' Jeroboamnak: ezt mondja az Izraelnek Jehova Istene, mivel-hogy én tégedet az én népem közzől fel-magasztaltalak, &c. &c. Te pedig nem voltál olyan mint az én szolgám a' Dávid, &c. &c. Hancem gonoszbul cselekedtet mind azoknál, a' kik te előtted voltanak, &c. &c. Annak-okaért én veszedelmet hozoc Jeroboam házára, és ki-irtom Jeroboamot mind a' falra hudozoig---és ki-há-nyom, ki-seprem Jeroboamnak házáat, miképpen a' ganéjt ki-szök-dac hanni, &c. &c. &c. A' nép ellen: *Áteg-veri a' Jehova Izraelt a' képpen, a' mint a' nád a' vízben, ide s' tova hanyattatja, és el-szakasztja az Izraelt erről a' jó földről---és el-öszlatja őket---mivel-hogy berkeket csináltac magoknak, &c. &c. Es kézben adja az Izraelt a' Jeroboamnak bűnéért, ki ő maga-is vétkezett, az Izraelt is bűnben ejtette. Mely nagy istentelenség, az után-is az Izrael s' Juda Királyinac Historiájokban, ottan ottan előforog, a' nagy romlás Historiájában-is, 2. Reg. 17. 21, 22, 23. a' miatta való veszedelemmel együtt, v. 23. *El-veté az Ur szemei elől az Izraelt, a' mint szóllot vala mind az ő szolgáinak a' Prophetáknac általac, és el-vitété fogva Izrael az ő földéből Aszsyriában, mind ez mai napig. Manassés és a' Juda részéről-is, oh mely nagy volt a' harag ezen féle bűnökért, mint Jeremias egy summában ki-mondja! Bujdosóvá tévsem őket e' földnek minden Országiban, a' Manassésért, Ezekhiásnac Juda Királyának fiáért (az az, az ő vétkeiben való meg-egyezésért) mellyeket Jerusálemben cselekedet.***

7. Hedik

7. Hetedik Vétéc, a' Nyomorgatás, és mindeu féle Erdő, faac, s' Törvényselenség. Ez bűnóc az ő leg nagyobb vétkekben világosan emlegettik, 2. Reg. 21. v. 16. *Nagy sok ártatlan vért-is ontak a' Manasse, úgy annyira-hogy Jerusalemben minden felől meg-telnék völe. Kétségnélkül amaz igaz mondó jó embereknek, (kiket mindenek felet bösölni és szeretni parancsoltatának oda fel a' Királyok a' példa be-szedekben,) mind Tanacsok f mind Propheták közzől, romlot volt bé fejek az igaz mondásért. Esaiás Prophetát a' mint sokan hiszik, ez Király fűreszeltette tététől-fogva-kettő: ki-is nagy fel indeto beszéddel töltt panaszt f-dorgálta, ez és több Királyoknak, (mivel akkor tajban prophetált,) Fejedelmeknek és az egész népnek rut nagy gonoszlágokat: rakvák ugymond, a' ti kezeitek vérről; pa-raxnává lón a' híu város, az iéleltel tellyes város gyilkosokkal rakodot meg; kinek ezúste sályakos, bora zagyvallott; Fejedelmi el hajlottak orvok társai: mindnyáján ajandék szeretők, fizetésre adományra nézők: Az arvának igazat nem ítélok, szegény özvegynek pörít eleikben nem bocsátók, elől nem vevők. Amos, de Isaiás: ki ő-is az előt csak kevéssel élt, hogy meg-tudgyuk, hogy nem most Manassés idejében kezdte volt az a' gonosz nép, ez istentelenségeket, ilyen keserves tudományt tévzen el-lének: pénzben adták-el az igazat, és a' szűkölködő szegényt egy óltó sarun: sietnec e' földön a' szegényeknek fejekre, a' nyomorultaknac igazságokat el-fordétjác. De mellyec a' szegényeket, és e' földnek szűkölködőit rontottac, &c. &c. Ez bűnnek-is, s' az-el-len az Istennec haragjánac nagy voltát, a' kiakarja érteni, meg-láthatja ezen Prophetánál, ugyan a' 2-dik Részben: Amos 2. 6. Azt mondotta ez erőszakosoc felől az Ur, hogy hozzájoc nem fordul; hanem meg-nyomja az ő helyeket, miképpen a' vasas székér nyomja a' tellyes kővet, (vagy Tremellius fordétáfa-*

L. 3.

szerént)

szerént) miképpen nyom a' kévéckel meg-terhelhetet
 Kap. 3. 7. székér. Alább Cap. 3. így fenyegetődzic: *Meg-estűrt a' Je-*
3. 9. &c. hova, a' Jacobnac dicsőségére, bátor soha ha el-fekszem ezekne
Esa. 1. 30. nagy gonozságokrol, &c. &c. &c. Esaiás-is így jövendőt el-
7. 7. 8. 9. nec: Országoc pusztaságra jut, Várositoc fel-égettet nec tűzzel,
a' Sion leánya ugy marad, mint a' meg-szedett szőlőben a' kunyo:
és kicsinyben hogy ugy-is nem járt mint Sodoma Gomora. Jeremiás,
mint hogy már akkor tellyes mértékre nevedet vala a'
 J. 6. 6. 7. gonozság, ennél-is keményb szoval száll. *Azt mondja*
 11. 12. *a' Seregekne Ura Istene, vág jatoc fákat, és Jerusalemt környül*
csinál jatoc töltéseket: ez a' meg-látogatásnac városa, melyben e-
gyéb nincsen nyomorgatásról. Mint a' forrásban fel-buzgó viz,
nygi ki-forja az ő gonozságát, bosz szuság tétel és nyomorgatás hal-
latis benne, szüntelen én előttem betegség és vereség vagyon. A-
zért az Urnac haragjával tellyes vagyoc, el-fáradtam magamat
tartoztatván: ki-öntöm azért azt, a' kicsiny gyermekekre az u-
czákon, és egyetemben az ifiaknac gyülekezetre: sőt még a' fér-
fiu is az ő feleségével, és a' vén meg-teperedett emberrel egye-
temben fogságban esne, &c. &c.

3. Nyolczadik Vétec, az Istennec szent igéjéne, és min-
 den egyéb lelki dajkálkodásoknac rut vakmerő *Meg-vetése,*
 2. Reg. 17. semmire tartása. Azt iratta-meg Isten, 2. Reg. 17. Izrael és
 33. 14. Juda felől, hogy bizonyosgot tétetett ő Szent Felsege, mindkettő
 ellen a' Prophetác és látóc által, ezt mondván: *Térjete meg a' ti*
gonozs utakokbol, &c. Es ok nem engedene, hanem meg-kemé-
nyétéc az ő nyakokat, az ő Attyoknac keménységet szerént, &c.
 Mely rettenetes magoc meg-kötését, még jo idején el-
 kezdettéc volt. Esaiás keservesien panaszolkodot: *Ricso-*
 53. 1. *da hiszem ugy-mond, a' mi predicállásunknac, és az Urnac kar-*
ja kinec jelent meg. Bé-dugtác volt fülöket, hogy ne halja-
nac, szemeket bé-huntác hogy ne lássanac, szivec meg-
 kövé-

kövéredet, hogy ne ércsenec s' meg ne tényenec és vala-
 26. 6. 3. mint meg ne gyógyuljanac. Alább szálván, ugy-mint Je-
 27. 1. remiás idett, annyira belé verődtenec osztán e' rut pártol-
 kodásban, hogy ez Propheta ugyan pántolodással látta-
 tott Istennec szólni, midőn hozzájoc küldvén, elzében.
 vőtte volna, mely haszontalan minden csefége környül-
 lőtőc: *Kinec szoljac ugy-mond? kit kényszerésc? imé kör-*
nyülmetéletlen az ő fülöc, és nem halhatnac, imé az Urnac szá-
va nálloc gyalázatban vagyon, nem gyömjörködne abban. Mely
 nagy gonozságokat azzal-is tetéztéc, hogy nem hogy en-
 gedtec volna valamiben ő szent Fellegéne; de inkább rá-
 támadtat, az ő igaz mondó, s' ő nékie lelki hasznokat ke-
 reső hűséges Követire: meg-csufoltác, meg-guggoltác ő-
 ket a' joért; meg-gyaláztác, párt ütő, zürzavar háboruság
 indító neveket költöttec eget földet rájoc támasztottac, Jer. 15. 2.
 meg-csapdoltác, meg-csaptác, tömlőczőztéc őket az igaz
 mondóért, és végtére kegyetlenölis meg-öltéc. Mint
 mind ezeket, avagy csak ama' fok bú látott Jeremínac
 nyomorult sorfa, állapotja-is eléggé meg-mutatja. Sze-
 mikre vetette ezt, el-hozszu idő jártában-is Szent István
 nékik: *Kemény nyakuac, és környül-metéletlen szívövec, s' fű-*
 52. *lűvec, ti mindenkor a' Szent Lélekne ellené igyekeztetec, mint*
a' ti Attyátoc, ti azon keppen. A' Prophetác közöl mellyiket
nem kergettéc a' ti attyátoc? meg-öltéc azokat, a' kik hirdettéc a-
maxigáknac el-jövetelit, kinek ti most áruloi és gyilkosi voltatoc.
 Ugy annyira belé-is zabáldtanac volt ok osztán, ez ször-
 nyű kegyetlenkedésekben, hogy ugyan nem is volti már le-
 hetséges, hogy Propheta Jerusalemen kivől veszt volna-el, a'
 mint Idvezítőnc monda. Ercsúc magátol-is Idvezítőnk-
 33. 1. től, ez szörnyű dolgot, s' ezért Istennec rettenetes harag-
 33. 1. jat. Így szólétja-meg maradékokat szent Máthénál: *Mér-*
 ges ki-

Matth. 23 geskigyoknae fajzati, mimodon távoztathatjátok el a Gehenna-
v. 33, &c. nae büntetését? Annak okáért imé en boszót ti hozzátos Pro-
phetákat és bölseket, és írástudokat, és azok közül némelyeket
meg-ostoroztat, a ti Synagógákban, és kergetitek egyis városból
a másikban. Hogy szálljon ti reátos minden igaz vér, mely ki-
ontatott é földön az igaz Abel vértől fogva, mind a Zachariás-
nac Barachias fiának véreig, kist meg-öltetec a templum és az ol-
tár körül. Bizony mondom néketc, hogy mind ezec réjákövetke-
Matth. 21 nec é nemzetségre. Mely-sententiát fellyeb-is bé-hoz, s
v. 43. így mond-ki: Mondom néketc, el-vétetec ti töltesec az Isten-
országá, és adattatis a pogány népnek, hogy annas gyümölcsét
zeremese.

9. Kilenczedik Vétce, a Maga rut el-hívés fel-fuvalko-
dás mind ezekben. Ez szörnyű bűn-is, deréc tellyeség-
ben, meg-találtatott ez Népben. Azt jelenti az Isten lelke
2. Reg. 17 a. Reg. 17, hogy mikor Isten, a fűrtűven hozzá bocsátott
13. 14. Szolgai által, intette, kérétt; nem hogy fogattac volna,
de annál inkább neki keményedtenec. Mely Isten ellen va-
lo nagy rut fel-fuvalkodásból, magoc fel-emeléséből
lőtt. Haljátok-meg, így inti vala őket Jeremias, és vegyétec
fűléseikben, ne fuvalkodjatok-fel, mert a Jehova szoll. Mint
ha mondaná: mert a Jehova szavát meg nem hallani,
nagy fel-fuvalkodás ő ellene, és neki semmire tartása. An-
nyira belé-is vergődtenec volt ők ez gonozságban, hogy
ugyan természeté vált volt é bennec, mellyet a nagy
romlásban is, a mikor már minden keserves fenyegető d-
zéfec fejekre töltenec, nem hagyhattanac. Halhacza csak
az allyos sepredéc nép is, mellyet Nabuchodonozor Ju-
deában meg-hagya, minémő nagy nyegédséggel felel, az
igaz mondó Prophetának, midőn őket Isten ize netivel s
szavával intené: A szót mellyet szoltál minékünk az Urnac me-
vében,

vében, nem akarjuc tölled hallani. Hanem azt eselekedjuc, a mi
ki-származot a miszántból, hogy áldzatot tegyunc az égen lévő
állatoknac, &c. Ercsük-meg már é véteknek-is nagy és ret-
tenetes voltát; s' az Isten szörnyű haragját az ellen. Ki-
csiny úgy teczic első tekintettel, a mit Péter es Salamon
mondanac: Isten a kevélyeknek ellenec áll. Ismet: Kevélység jár
a romlás előt, és az eset előt fel-fuvalkodie a lélec, a honnan va-
gyon a Magyar Példa befzéd: (Hidd-el magad, ha ség yent a
karasz vallan;) maga valamennyi gonolzt é világon nevez-
hetcz, mind ide foglaltat. Rettenetes az Ur Istenec a ma-
ga szava, talám meg-álhacz azon: Megalásítac hogy ne légyen
ti közöttetec fersu avagy asz-sonyi állat, a kimikor hallandja ez
átoknac igéjst, magát mindaz által boldogécsa, az ő szívében ez
mondván: békeségem lesz nékem, ha színtén az én szívem-
gondolatjában járandok-is---Nem akar a Jehova kedvezni az il-
lyen embernek, mert akkor a Jehovának az ő busulása, s' haragja
fel-gerjed az olyan ember ellen, és száll arra minden áto, mely
meg-irattatott é könyvben, és el-zörli a Jehova annac nevét az ég
alól. 18, 19, 20

Ezec a Kilencz Vétke az Országok, Népec, Városoc, &c.
romlásinac, a mint az Isten lelke által az ő igéjében előnk-
ben adá, deréc igaz Okai. S' hogy ne érdemlené-is akar-
mely Nemzetség, ez rettenetes nagy szarvas bűnökért a
veszedelmet. Melynek ez gonozságokra, kétség nélkül-
valo el-következésért, csalhatatlan jegyek-is elől szokrac
venni, mellyek mint meg annyi czégérek, vagy verefs
Záslók, a képpen tétetettnek-ki, a közönséges meg-
intésért.

1. Jegy; a testi bátorságban felettebb-valo bé merülés.
Melyre egyből inkább nem kunaszika a bűnös, mint hogy
Isten nem mindgyart büntet, mint meg-lathatni Péter-
lájának.

Elsődic Faj.

36

előtte, meg-romlott szegény nemzetünkben? H

Kezdjük el azért rendel, a' meg-nevezett nagy Vétkeken. Oh a' nagy Ur Istenért ne vonogassuc előtte magunkat, ne sajnáljuc! mert most is azon vesztettük, hogy jó idején meg nem ítéltük magunkat: mellyet ha miveltünk volna, e' kefervesítéleti Istenünknek, nem szállot volna reánk, s' nem nyegne mostan az alat, szegény romlott cedeis Nemzetünk.

1. Cor. 11.
v. 31.

Leg elsőben 1. azért, avagy nem adtuc volté a' mindenféle bűnre magunkat? minden Rend kicsinytől fogva nagyig, né bé-merült volté mind temerdeki, vag' nyilvánosság, s' mind alattomban való titkos bálványozásokban, és egyéb rettenetes gonozságokban, nagy kedvel s' gyönyörűséggel, és egy más üzésével? 2. Másodszor, még olly bűnökben is, mellyeket kegyes Előttünk előinc, alkalmasént irtogattac és fogytattac volt a' Nép közzől: minéművec a' fok dorbézolások, heja hujác, bujaságoc, fajtalanságoc, maga hitség és forsárucl felérkezés: az bálványozásoknac lábra kapása, kordé esködözés, fok Isten ugy segélje, szitok, átoc, lelkeződésc, Isten nevénec rettentest szabadjában lévő káromlás: a' fok szombat törés, Istenhez és az ő Igéjéhez, s' annac hirdetőihez, ennek felette egész az Egyházi szolgálathoz és az Isteni tisztetelnec mindenféle czközeihez való nagy idegenfégec, meg-vetésé, gyűlölésc, üldözésé azoknac: Szüléknek nem becsüllésé, főt rá támadás azokra, és azoknac üldözésé s' másokkal üldöztetésé; és több számtalanoc. Mely nagy istentelenség ez előt kilencz tiz esztendőckel, ha gyűkereftől ki nem szaggattathattanak is, de alkalmasént meg-zaboláztattac vala, az istenes jó Elől járóknac mind fenyétékjé s' mind jó példa adások által. De mely hirtelen fel-állattac

tánac

Elsődic Faj.

37

tánac viszont mind ezeknek berkei magassági oktári és bálványi, s' menyire nevedéne az egy néhány esztendőc alatt! Gondoljuc ezekhez már 3-szor, menyijó-téteményi s' áldási után cselekedtük, Istenünknek ezeket. Szegény el-romlott, s' ha Isten nem könyörül, annál is inkább el-romlandó ERDELY, meg-nevelted vala hiszem sok szép ifju népeidet kebeledben, e' negyven esztendőc alatt megpihenvén a' Pogány fegyvertől, rád ütéstől és rablástól, mind az ideig! szőlőd és fige fád alatt kedvedre nyugottál nagy békefégeben és csendesfégeben! Ezé a' fizetség érette? 4-gyedfzer; Nem gondoltunk ki, fok vétkekre való czközőket, utakat, modokat, alkalmatosságokat; s' nem hoztuké, nem vétettüké bé-is azokat? még penig a' más gonoszoktul fel-allattakat is né állattuké fel, mint Achaz? Szoljanac az elébb említett vétkeknek, nevezet szerént, a' tobzodásoknac, heja hujáknac, beestelenkedéseknek, fenn köpéseknek nyegédségeknek az Esau hívságínc, kegyeségtelenségnek, külömb külömbféle sok mesterféges czközei! A' huzásínc vonásínc, nyuzásínc, foztásínc, mások igazságínc el-fordításínc, el-nyomásínc, a' lelki testi meg-nyomorétásoknac, igazság meg-kötésénec, kötve tartásínc, minden kegyetlenkedéseknek fortélyos törvénye, sülyos Decretum, Articulus íráloc (mellyec Esa. 10. 1. ellen jait kiált Isten Esaiás által) s' több fok e' féléc tegyénec bizonyóságot. Ha az 5-dik, 6-dik Vétkeket forgatjuc; hiszem ha Istennek tarto-lélek vagy az Elől-járókban, méltán meg-hasádhata' szívec, jutván jól eszékben, hogy nagy részént e' Vétkeknek üzésében, ők voltak az elől-járók, és az ő foganaros példájokkal, vajha nem parancsolatokkal s' büntetésekkel is (mellyet nem tagadhatnac) ők vontac nagyobb részént e' lelki fertőben az kezec alatt Lé-

M 3.

vőket!

Eotodic 7aj.

Esigy bõvõn fel-találjuc, ha tellyeséggel el nem alutt
 Iselki-isméretõnc, s' kedves Biráji magunknac lenni nem,
 akarunc; hogy igazságossan és igen méltán eset rajtunc,
 valamiben vagyunc: az inkább a' csuda, hogy magot hagyot.
 Isten, s' ugy nem jártunc mint Sódoma és Gomorah.

Meg-voltac a' Jegyci-is eléggé Romlásfunknac. A' testi bátorság, a' gonoszban inkább inkább meg-általkodás, az Isten kegyelménec a' meg-lágyításnac fűrü eszközeire-is. El-hatalmazot vala hiszem rajtunc! s' oh vajha mind ez napig-is torkig nem ülnénczekben! A' jó tanácsos, s' haza szolgálatjára hasznos látott hallott emberek, gondold-el, csak az egy néhány esztendőc alát, hiszem igen oda lőnc! A' jó Tanétóc, s' egyéb Tudosítac, rész szerént el-halánac; rész szerént bé-dugattatéc szájoc, s' a' fok beestelenségeket nem tűrhetyén, el-csüggedénec; kik közöttül némellyec el-is.

Eötrödie Faj.

el-is fordultac, semmivel már nem gondolnac akár mire légyen ez után; mely út az *Atheismus*-ra; némellyec pedig, lelkek csméretiben gyötrödvén alattomba; melyből kétségben és következhetic; némellyec néálám a magok-tul az előt nagy buzgovan állatot igazság ellen farkat is emeltec, mely leg veszedelmesb is volna. Ha mi kedvre szöllőc találkoztanac, azok nac kezdet vala e világ állani. Ama' kegyes, jó példa adó, istenfélő nagy emberec, csak nem régen mint el-fzedegetténec, e mi nagy gonoszunc előtt! s ki vötte akkor észében, hogy gondolkodban es-
vén, félt retteget volna? Ha kik az Isten szolgálai s' egyéb szemesb Hivec közzől, jövőndőltek-is, azokkal a szomorú alkalmatosságokkal, e' nagy veszedelemről; csak fű-
lünkben sem tőt, még meg-guggoltuc őket! El-hízfűz talám már, mikor jól fűzünkban főt, s' fűlünk meg-me-
rűlt belé!

Hát megszűnc immár s' mit teszűnc; ha ama' fok *bé-
szerte* valo átkokat, *Lev. 26.* meg-kostolni nem akarjuc, mig mind egy lábíg el-veszűnc? Jera' nagy Istenért! töb-
bé már siketségre nem vévén a' dolgot, mint e' kédig, akár menyí Jajoc esenek-is rajtunc, száljunc magunkban, es-
mérjűk meg igazán meg-szontyolodott és keferedett lé-
leccel, ez nagy bűncinket: esűnc a' mi kegyes, és az irgal-
maságról, busulálában-is el nem felejtkező, s' bocsánatra
igen hajlando kegyelmes Istenűnkhez: írjunc ő előtte,
kérjűnc kegyelmet Christus által, szegény veszett fejeink-
nec: térjűnk-meg tellyes szívűl gonosz utainkrol: had-
gyuk el fok gonozságinkat, és az Istenec kegyelme által
legyűnk azon, minden el-tökéltett jó szándékunkkal, mi-

Cor. 1. képpen változunc új teremtt állatocká!

1. Elsőben is a' kic e' kédig magunkat a' bűnre ádtuc; ne
nralkod

Eötrödie Faj.

öralkodjéc többé e' kegyetlenlir nyakunkon halando testek-
ben: tagainkat ennek-utánna hamisságnac fegyverűl, an-
nac ne állassuc, hanem mint halálból meg-elevenedec, állassuc
már magunkat, és a' mitagjainkat, igazságnac fegyverűl Isten-
nec. Valamely ferényec és buzgó voltunc ez ideig, testűnc
gonosz kívánságinac, és minden istentelenségnec üzésé-
ben: szintén olyan, főt annál-is nagyobb igyekezettel és
gyönyörködéssel forjunc, gyakoroluc magunkat, az igaz
kegyes életben: és el-felejtűnc, a' mellyec hátunc megett
vannac, a' czél felűssűnc, az Istenec Christus Jესuban valo
mennyei hivatalánac jutalmánac elvételére.

2. Ha mit a' mi Elöttűnc előinc, s' Eleinc jól cseleked-
tenec, oh el ne böncsuc, hanem inkább épésűnc az ő jó
fundamentumokon, mint Salamon az ő Attyáén a' Dávi-
dén: azon legyűnc hogy hasonlót, főt Isten kegyelműsége-
ből nagyobbakat-is cselekedjűnc, mint Josiás. Egy szó-
val, őfűtőn gyanánt légyen oldalunkban, Eleink nec jó
magoc viselése: s' mind azoktol ránc maradt javainknál,
fellyebb becsűljűnc, az ő istenes jó életek nec példáját.

3-szor, a' nagy Istenért, meg-ójuc ezentűl magunkat,
hogy az Isten fűrű jó tétéményinc gazdagságát, nem hog'
bűnben valo magunc kunadalmára vennőc többé; de in-
kább a' piriesa-meg legkeménben orczánkát, tudván mely
rosz és gonosz fizetséget tőtűnk azokért: a' győzze-meg
lelkűnket, s' az gerjeszűnc rejá, hogy hit, és a' kegyes Sz.
élet által, annál inkább ő hozzá ragazkodjunc, mint am'
tékozló fiu, hogy eszére tére: mert ugyan is arra valóc a-
zoc, azt mondja az Apostol.

4-szer, Ennek utánna tellyes életűnkben, ne a' gonosz-
nac, hanem a' minden jó útjánac, modjánac, ezközűnc,
alkalmatosságinc, ki-gondolásában, ferényen valo fel-
állatá-

Rom. 6.
12, 13.

Philip. 3.
14.

1. Chron.
29. v. 1, 2.
cú 2. Chr.

6. 7. 8.
2. Chron.

34. 2. 8c
35. 18.

2. Reg. 23.
25.

Luc. 15.
17, 18.

Rom. 2. 4.

Ebtódie Faj.

állításában; és nem a' gonoszna, melyet egybees talál-
 tac, hanem az igaz jonac s' kegyelmségeknec bé vételében
 álljon minden mesterkedésünk, s' abban törjűc fejtűnk:
 tudván hogy nem a' magunc, hanem az Isten dicsőítségé-
 nec keresésére hivattattunc.

5-ször, az Elöl-járóc már ez után, nem a' gonoszban,
 hanem a' joban legyenec elől-járóc, előtőc viselvén szün-
 telenöl, hogy a' miként haők el-tévelyednec, fókán téve-
 lyednec utánnoc: ezenképpen, ha jók és istenfélőc lesze-
 nec, fók istenfélőket télynec. *Regis ad exemplum totus com-*
ponitur orbis.

6-szor, Valamiképpen az Elöl-járóc, példajockal, pa-
 rancsolatjockal, s' fenyétkjeckel, nem a' gonoszra, han-
 a' jora tartoznac minket utahétani: a' szerént mi-is, akar-
 kinek-is, ne a' gonolőz, hanem jó cselekedeteknec példá-
 ját vegyűc követésben, senki kedveért, parancsolatjáért,
 s' fenyegetéséért, gonoszt ne cselekedjűnc, igen előtűnc
 viselvén Idvezitőnk nec ama' nagy mondását: *Ne féljetez*
azoktul, kik a' testet ölhetik meg, hanem féljetez attol, a' ki mind
a' testet, s' mind a' lelket el vesztetheti a' Gehennában. Ismét a-
 ma' szent Jakabét: *a' kie világnac barátja akar lenni, Isten el-*
lensége leszem.

7-szer, a' kegyetlenkedés, másfoknac meg-nyomoréta-
 sa, az igaz ügynec akarmi szinnel el-fordétása, s' minden-
 féle igaztalanságoc helyett, azon legyűnc hogy inkább
 Gal. 6. 10. *mindeneckel jól tegyűnc.*

8-szor, az Isten kegyelmes velűnc bánásira, dajkálkodá-
 sira szentséges igéjében s' az Egyházi fenyítékben, akar-
 vigaiztaláloc, akar kemény fenyegetéec s' meg-fenyege-
 réfec által; ne kő, hanem *vasz*, az az, olvadekony, kön-
 nyen hajlo szivet, viselűnc, mint Josias. Es Istenérs' az ő
 igéjé.

Ebtódie Faj.

igéjéért, annachirdetőit-is becsűljűc: tudván hogy a' ki
 azokat becsűlli, vagy meg-veti, Istent becsűlli, vagy veti-
 meg. Matth. 23. 26.

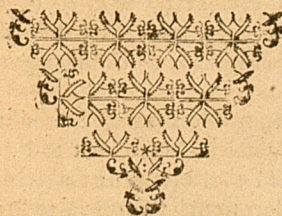
9-szer, Isten s' az ő szent szava ellen soha magunkat fel-
 emelni ne mérészelűc: jó szerencsénkel magunkat el ne
 hidgyűc, meg-gondolván mindenkor, hogy emberec va-
 gyunc: alázatoságban járjunc inkább: mert az Isten a' ke-
 vélyeknec ellenec áll, az alázatosáknac pedig adja az ő kegyelmét. 1. Pet. 5. 5.

Ha ezeket szivből meg-cselekeleszűc: ihol nagy való-
 ban rajtunc az Istennec haragja, siralmas igen az állapot,
 melyre az igaz itéletű Isten, igaz érdeműnc szerént jutata
 bennűnk: le-ment, s' el-enyélzet régi ragyagó dicsőíse-
 gűnk nec, fényes napja: *meg-szűnt szivűnk nec öröme, vi-*
gasságunc gyászra fordult, el-eset coronája fejűnk nec; de az-
 mérem az én Uramnac, a' kincc követségében hiszem,
 hogy jároc, nevében igérni, meg sem fogyatkoztat ő szent
 Felsége benne: mivel maga igéreti tartja, hogy *fel-támad*
 még egyszer a' *setétből a' mi világosságunc, és homályosságunc*
olyan leszen mint a' dél, s' támasz még a' nagy kegyelmű U.

Isten, ugyan magunc közöl, a' kik romlás építőnec fognac

neveztetni. Légyen! Légyen!

V E G E.

Ez szomorú alkalmatossággal való BŐJT I KÖ-
NYŐR GES, a' Pataki Ecclesiában.

N Agy és rettenetes Isten, kinec neved Jehova, kinél
nincs több, ki-formáltad a' világosságot, a' sötétsé-
get alkutrad, ki békeiséget szerzesz s' gonoszt terem-
tesz: Meg-fenyegtetted volt a' te Izraeledet régen, hogy ha
nem engedénd az ō Uránac Istenének szavának, rejája kö-
vetkezne minden átkoc, és környül vészic őtet. Atko-
zott lészén a' Városban, átkozott a' mezőben. Bocsaíráz
ő reja minden romlást és veszedelmet mindenben valami-
hez fog, mellyel el-törölnöd az ō cselekedetinek gonoz-
ságaért, mivel el-hagyott tégedet. Meg-vered őtet az ō
ellenfége előt, egyuton mégyen-ki ő reja, és hét uton sza-
lad ő előtte, és lészén a' földnek minden országának csu-
dájára. El-viszed őtet és az ō Fejedelmét olly nép közzé,
mellyet nem esmért sem ő sem az ō Attyai, és tisztel ott
idegen isteneket, fát és követ. Esmiképpen örvendeztél
ő rajtoc, jól cselekedvén ő véle: azon képpen örvendez-
ni fogsz ő rajtoc, elvesztvén és el-törölvén őket, és ki-
gyomlálván a' földről, a' melyre bé-mentec. Es el-hinted
őket minden népec közzé, a' földnek egyic végétől fogva
a' másikig.

Dan. 9. 5. Oh vétkeztűnc mi vétkeztűnc! és álnokul cseleked-
tűnc! hitetlenül viseltűnc magunkat te hozzád! és el-sza-
kadtunc te tőled! s' el-távoztunc a' te parancsolatidtól
és itéletidtól! Mert nem halgattác a' te Propheta Szolgai-
dat,

dat, a' kik szoltanac a' te nevedben a' mi Fejedelminknec,
a' mi Atyáinknac és az egész föld népének. Tenéked Uram
igazság és minékűnc orczipulás, a' mint már ma vagyon.
Oh! orczánc pirulása orczánc pirulása nekűnc, a' mi Feje-
delminknec, Atyáinknac és az egész népnek, mert vét-
keztűnc te ellened. Tiéd penig mi Istenűnké az irgalmas-
ság, és a' bocsánat, mert el-szakadtunc te tőled. Es nem-
engedtűnc a' mi Urunc Istenűnc szavának, hogy jártunc
volna az ō törvényiben, mellyeket előnkben adot az ō
Propheta szolgai által. Es az egész Magyar nép által hágtá
a' te törvényedet, és el hajlottunc hogy ne engednenc a'
te szódnac. Annak-okaért reanc omlott az átoc, mely
meg-vayon irva a' Mosélinec az Isten szolgájának törvé-
nyében: mert vétkeztűnc ő neki. Es valoba meg-bizo-
nyétotta az ő beszédét, mellyet szollot valamiellenűnc.
Valamint meg-vayon irva a' Mosés törvényében, minde-
neftől rejanc jöve a' veszedelem. Es siete az Ura' veszede-
lemmel és azt rejanc hozá: mert igaz a' mi Urunc Istenűnc
minden ő cselekedetiben, mert nem engedűnc az ő sza-
vánac. Oh mi Urunc Istenűnc mit mondjunc ez nagy
romlásunkban! A' népet, mellyet régen olly igen szeret-
tél és becsültél, már most meg-veretted, meg-gyaláztad
igen, nem mentél ki az ő seregivel. Meg-futamtattad ő-
ket az ő ellenségec előt, és a' kik gyűlölnec minket meg-
prádáltattál azockal. Adtál minket nékíec etelül mint az
juhokat; és a' Pogányoc közöt el-hintettél minket. El-ad-
tad a' te népedet minden pénznélkül. Vetettél minket
szidalomra a' mi szomszédinknac, meg-csufolásra és ne-
vetségre a' mi környüllűnc valóknac. Adtál minket példa-
beszédől a' pogányoknak, és fő-csoválásra minden nem-
zetségeknec. Es ha oh Seregeknec Ura magot nem hagy-
tál vol-

Psal. 44.
v. 9. 10.
11. &c.

44
 tál volna a' meg-maradtakban, nevezet szerint Fejedelmünkben a' véle meg-menekedteckelegyűt, kiker őőcké áldando irgalmaságodból, úgy tartottál-meg a' te Népednek vigasztalására, mint az tűzből ki-ragadott űzőgőt, lőttűnc volna mint az Sodoma és Gomorabeliec. Megszüntetéd oh meg-haragutt édes Atyánc, a' mi őőmünket, és a' mi vigaságunkat siralomra fordítád. Földhőz veréd, földhőz veréd a' mi fejünknek coronáját: jaj minékűnc mert vétkeztűnc. A' mi gyalázatunc naponként el-lőttűnc vagyon, és a' mi orczánknc pirulása el-borétot minket. A' szidalmazoknc és szidgatoknc szavokért, az ellenségért és az boszszu álloért. Igaz vagy Uram, és igazac a' te ítéletid, mert ezeknél is sokkal nagyobbakra, s' többekre voltunc volna érdemesűec; s' véghetetlen nagy kegyelműséged hozzánc, hogy mindenestől meg nem emésztertűnc, hogy soha meg nem szűnnec a' te szánakodásid.

Thren. 5.
 15, 16.
 Psal. 44.
 16, 17.
 Psal. 119.
 v. 137.
 Thren. 3.
 v. 22.
 Dan. 9.
 15, 16.

Mostan azért mi Urűnc Istenűnc; ki ki-hoztad a' te népedet a' Magyar Nemzetet, a' hideg Schythiabol a' sovány földről hatalmas kézzel. Kérűnc a' te minden igazságod szerint, távozzék-el a' te haragod és busolásod, a' te népedtől, annac Fejedelmitől, Előljároitól, és az egész vitézlő rendtől, kik a' kemény rabságban sohajtoznac és sirnac, mert a' mi bűneinkért kicsinytől fogva nagyig, és a' mi Atyáinknc hamisságokért gyalázatra fordult a' te szentséges Sionod és neved, mindenec előtt a' kik könyűlertűnc vannac. Halgásd-meg mostan mi Istenűnc, a' te Szolgaidnac könyörgéseket, és világosács meg a' te orczádat mi rajtunc, az Urért, mert meg-nyomorodtunc. Hajcs-le a' te füledet és halgásd-meg: nyisd-meg a' te szemidet és lásd-meg a' mi pusztulásinkat, mert nem a' mi

igaz.

47
 igazságunkban, hanem a' te sok és nagy irgalmaságodban biztunkban burultunc elődben, s' reménkedűnc, oh mi egy édes Reményűnc tenéked. Serkeny-fel Uram, miért aluszol? Kely-fel: és nevéss-el minket őőcké? Miért rejted-el a' te orczádat, és miért felelkezel-el a' mi nyavalyáinkról? Mert le-nyomattatott mind a' poriglan a' mi lelkűnc, és földhőz ragadot a' mi hafunc. Kely-fel mi oltalmunknc Istene, a' mi segítségűnkre, és szabadács-meg minket a' te irgalmaságidért. Menjen-bé oh menjenbé te elődben a' foglyoknc soháfszkodásoc, a' te hatalmaságodnc Nagysága által tarcsc meg azokat kik halálra rendeltetec. Avagy el-felejtkeznél mind őőcké mi rollunc? el-hagynálé igen sok időkig? Oh térécsc-meg Uram minket, hogy te hozzád térjűnc, ujécsc-meg a' mi napjainkat, mint régenten vala. Kedveljed oh kegyelmes Atyánc e' mi lelki töredelműséginket, és a' te népednek keserves sohajtásit ne utáld-meg. Engesztelődjél hozzánc kegyelemre kész Ur Isten: és minket a' te félelmedben erőűsűcs úgy meg, hogy ne csak ma, ne csak a' nyomoruságnc napjaiban, hanem egész életűnkben, még leg jobb szerencsűnknc idején-is, igaz alázatofságban járhaűnc te előtted.

Uram halgásd-meg! Uram légy kegyelmes! Legyfi-
 gyelmes Uram! és ne késedelmezzél mi Istenűnc! mert te benned bizica' mi Lelkűnc! Amen! Amen!

Ex Psal. 83.

S Zentséges Jehova Isten, ki azt mondottad, hogy a' ki a' te népedet illeti, a' te ízemed fényét érdeklí. Miért halgacz illy igen, ő mig veszed siketségre a' mi dolgunkat, mig nyugszol erőűs boszszu-állo Isten a' te helyedben? Mert imé a' te ellenségid nagy zűrzavart indétottac, háborognac

Psal. 44.

24, 25

26, 27

Pl. 79. 11

Thren. 9.

21, 22.

Dan. 9.

48
 rőgnac igen te ellened, lábra kaptac a' kik téged gyűlölnec,
 és az ő fejeket igen fel emeltéc a' te benned bizakdó Iz-
 racl ellen. Oh menyialnoc tanácsot forralnac a' te néped
 ellen! Őszve futnac és erőssen tanakodnac a' te szárnyaid
 alatt el-rejtettec ellen. És nagy kevélyen ezt végeztéc, hogy
 alattomban éjel üssene meg minket, vegyenec környül
 nappal, meg-szorécsanac, el duljác és! prádáljác minde-
 nünket. Afzszonyi állatinkat és szűzeinket meg- fertezte-
 féc, fegyverre hányác még csecsemőinket is, rokáckal és
 szarkákkal laktaśc a' mi földcinket, hogy ne légyen töb-
 bé ez nemzetség. Mert egyenlő akaratlan tanácsot tartot-
 tanac Uram, és ellened szövéstet tőrtéc. Az lelki Edomi-
 ták támadtanac reánc, az szolgáló Leánynac Fia, a' magabá
 bizakdó Ismael üldözi az ígéretnec Isákit. A' gonosz Assur
 az álnoc szomszédoc, sőt a' minnen fájat husunc és cson-
 tune (kik a' Joseph romlását nem szánjác hanem még örü-
 lic) tárful adtác ezec mellé magokat. Seregek nec hatalmas
 Istene, avagy nem cselekezzelé ugy ezeckel, mint régen a' Midianitákkal és
 Siserával te tudod Uram ezek nec ártalmas igyekezetekecsindulatjokat, me-
 netelket és meg szállásokát: hreddel vagy on tenéked az ő te ellened valo
 dühösködécek, mert te ellened dühösköd nec Ura! Oh boszszu álló Isten, ved
 orrokban a' te horgodat. Azoknac Uram a' kik ezt mondtát: bírjuc öröksé-
 gül az Istennec hajlékit, veszfesük-el ezt a' vallást, hogy so' a' hire is többé
 ne halláséc. Mi Istennunc te read háromlicé gyalázat és véres szándéc, a' te
 dicsőségedet illeti: oh boncs-el és ne engedd végben menni. Elégeld meg
 o' kédig valo gyalázatinkat: s' keserves nagy romlásinkat, és légy kegyelmes
 az Ur Jesuért a' mi fok bűneink nec. Ragadd nyakon a' kike ezt mondtát,
 és tegyed olyanokká őket mint a' Lapta, és minémő a' pozdorja a' szél előtt.
 Gyucs-fel erős boszszus Isten, a' te haragoddal az ő lelkeket, rettenec meg
 őket: orozásokat tölc-bé szégyen vallással: hogy Uram ismérjenec tegedet
 Isracl nec szunnyadhatatlan erős pásztornac lenni, és keresék meg a' te
 nevedet. Szégyenüljenec és háboréttassanak meg, piruljanak meg és szél-
 nedjenek el: valakic te ellened igyekeznec, és tudják meg hogy te kine-
 veve Jehova, csak egyedül vagy felséges Isten ez egész földön! Amen!

49
 Hellyes nec itéltem, a' Tatár országbéli szerelmec
 Rab Atyánk fiainak is közönséges szép Könyörgéseket,
 mellyet magoc tulajdon töredelmesegekből irtanac s' éi-
 nec ott naponként velle: a' mint csak nem régen ke-
 zemhez érkezet; semmit hozzá nem tévén,
 sem el nem vévén belőlle; kiadni.

Anno 1657. 31. Julii. Tatár országi Chám Rabságában e-
 set, és Chrim országbéli lako helyen, Bekcze Szarán nevű városa felet,
 köszikla tetején éppitterett Sido Városban szörnyű fogságra vitetett Ra-
 boknac buzgó Imádságoc.

OH hozzád járulhatatlan dicsőségben lakozó Men-
 nyei Felség, öröcké valo és minátható Istenség, ki-
 nek teremtféi, és azoknac igazgatási csudallatośc,
 bölcseséges tanácsi meg-gondolhatatlanoc, titkos, végé-
 re mehetetlenec: ki természeti tulajdonságod szerént igen
 igaz; de egyszer s' mind Irgalmas Isten vagy, ki noha késé-
 delmes, de rettenetes vagy a' büntetésben; kegyes penig
 és Irgalmas a' meg-engedésben.

Imé mi bűneink nec terhe alola' nyomoruságoknac és
 gyalázatoknac fertőjében nem csak eset, s' el-merült, sőt
 öröktől abban fel-kelhetetlenül fetregő szegén' teremtet
 állati Felséged nec, kiáltunc te hozzád sziveink nec nagy
 szomorúságával, és orozánk nec pirulásával emlékeztvén.
 a' te mivelunc örök rendelésed szerént, születésunc idejé-
 től fogva közlött Lelki és Testi bőséges áldásidról: vallást
 tévén penig a' mi azokért valo nagy háládatlanságinkról,
 és szent parancsolatid ellen valo minden féle utálatos bű-
 neink.

neinkben bé-merűtségünkről, melyekkel tégedet édes Atyánkat, és Istenünket, jaj mely sok képpen meg-bántottunk, az haragra és boszszu-állásra minden képpen ingerlettünk, mind addig miglen a' mi bűneinknek pohárát kifolyásig töltvén, azokból való meg-térésünknek, és poenitentia tartásunknak pedig csak árnyékozo jelét is nem mutatván, a' te dicsőiséged nem szenvedheti hogy szent szemeid azokat tovább büntetés nélkül erezhethetné.

Ezek miat Uram a' te rettenetes büsulásodban, megvonfod kegyelmedet mitőlünk, szabad indulatunkra bocsátottál, hogy magunc kereszűc magunknak veszedelmünkre való utainkat: azonban pedig meg-fosztál erőnk-től, s minden emberi ségedelmektől, kikben fel-fuvalkodván bizakodunc vala; sőt minden alkalmatosságokat ellenünk támasztál, mind addig miglen a' te titkos Tanácsidban el-rendelt büntetésre juratván, világ csudájával, sokaknak csufjával, ellenséginknek örömöckel, egyéb Nemzeteknek pediglen példájával, ez utálatos pogány Nemzeteknek kezekben, szörnyű rabságra jutatál és adál.

Jaj jaj minékűnc mert vétkezünk, mert háladatlanul és istentelenül cselekedtünk Uram a' te szemeid előtt. Igaz vagy Uram te, igazságosac a' te ítéletid, azt kívánta a' te igaz Biroságod. Tied légyen Uram a' dicsőiség és tiszteltég, miénc az orcza pirulás, és igen méltán érdemlet büntetés alatt való szenyvedés.

Dicsőség adásé Uram tenéked ezért is, hogy a' te rettenetes büsulásod közöt is meg-emlekeztvén irgalmaságodról, meg-mértékletted a' büntetést, mert mi ennél sokkal is nagyobbakat, sőt az gyalázatos, és végzetetlen kárhozator érdemellyűc vala, ha a' mi bűneinc szerént cselekeztél vala velünk.

Ugy

Ugy vagyó Felséges és igaz Isten, mi vagyunc a' kik vétkezünk: de vallyon Judással egyűt ketségben esünké: Vallyon Cainnal bujdosunké a' te szemeid előtt? Nem cselekeztűc Uram semmi képpen; mert vagy jók, vagy gonoszok, de ugyan a' te kezeid munkáinak fái vagyunc. Ha meg akarsz ölni, az halálban is te benned bizunc: ha azt mondd, nem kellünk, még is a' te Szakaratod alá bocsátkozunc, mert tudgyuc azt, hogy még a' te szent Szolgáidnak is nem adtál volt változhatatlan erőtséget; sőt még az Angyalokban is találtál bűnt, és még a' Csillagok is nem tisztá a' te szemeid előtt, menyivel inkább az halandó ember, ki olyan mint a' fereg. Nem olyan vagy te oh mi Istenünk mint az ember: nem haragszol öröcké, és nem pörldödöl vég nélkül mi velünk; kinec mi semmi képpen meg nem felelhetünk. Ha szinte igazak volnánk is, de ha mondanóc, a' mi szívünknek vallása kárhozzatna: ha ökökélletességinket állatnóc, ugy is a' magunc sziveinc bűnössé tennénec.

De mivel a' te biztató szavaid ezec: Híj segítségül engemet a' te meg-szorulásodnak idején, én meg-halगतlac téged, te pedig dicsőítész engemet. Tenéked annak-okaért magunc meg-alázásával, töredelmes szívelléleckeleszedeztünk, hogy az miképpen igaz ítéletedet el-kezdted rajtunc a' meg-büntetésben, ugy a' te irgalmaságodnak is fényes napját virrazd fel mi rajtunc a' meg-szabadításban.

Te vagy Uram ki minden igazságodból a' Bűnösök ellen harmad és negyed iziglen fenyegetőzől: ellenben irgalmaságodat ezer iziglen ígred a' te benned bizoknak, és kinec irgalmasági minden bű munkáidat feljűl haladjac.

Te vagy ki azt mondottad, élek én Isten, és nem akarom a' bűnösöknek veszedelmeket, hanem hogy meg-térjenec és á.

O 2

és éljenec; Őt azt fogadtad, hogy valamely órában meg-
tér- és fel-kiált te hozzád a' bűnös ember, meg-halga-
tod, és az ő bűneiről soha meg nem emlekezel.

Es te vagy kia' te szent Fiadat nem bocsátotrad az iga-
zakért, hanem az el-tévedet juhokért. Uram az égig va-
gvon a' te irgalmafságod, és a' te igaz mondásod a' felhő-
ket éri.

Ugyan-is Uram a' mi bűneinc a' te irgalmafságodnac,
és ígéretnec igaz voltát meg-hibáséhattya'k: vallyons
a' te természetned tulajdonságát, az irgalmafságot meg-
változtathatják: vallyon s' Sz. Fiadnac kinszen védésénc
érdemét semmisé tehetik: lehetetlenec mind ezec. Azért
lehetetlen ez-is hogy meg ne kegyelmeznél minékűnc, te
hozzád folyamodot szegény bűnös Teremtet állatidnac.
Könyörűly, könyörűly annak-okaért mi rajtunc, és a' mi
bűneinket szent Fiadnac drágalátos véténec erejével, és
érdemével el-mofogatván, elégeld-meg azokért való
bűntetéseket is.

Tenéked Uram sok ezer modgyaid vadnac a' te akara-
tidnac végben vitelére; Őt mind hatalmas erődben áll,
esaka' te szent akaratodban. Te bírsz minden nemzetek-
nec nemzetségeknec sziveckel.

Ha kedves Uram annak-okaért a' te szemed előtt, és ha
idvefséges a' mi lelkeinknec, ne kélsél el-hozni a' mi meg-
szabadulásunknac vigasztaló napját, meg-bocsátván bű-
neinket elégeld-meg azokért való kemény bűntetéseinket:
törd-el a' veszfűzőket mellyekkel meg-fűjtottál: fordics
mára' te ítéletedet azokra a' Pogány nézetekre, kik a' te íf-
méreted kívül vadnac: kik nem a' te boszudat, hanem az ő
istentelen indulattyoknak végét nézic a' te népeidnac sa-
nyargatásokban.

Mutald-

Mutald-meg Uram irgalmafságodat a' te benned bizok-
hoz, hatalmafságodat pedig azoknac ellenkezőihez; hogy
azt látván minden népec, Nemzetec, te hozzád meg-tér-
jenec, és tenéked tulajdonicsanac minden dicsőiséget.
Minket-is pedig fordics, és vigy vízfűza édes hazánkban,
Nemzetűnc köziben. Engedd boldog állapotban talál-
nunc minden kedvesinket, hogy kegyelmet nyervén sze-
gény bűnös fejűnknek, és lelkűnknek a' te Gyűlekezetedbe
mind azockal, kik a' mi meg-szabadulásunkat ohajtyác,
teneked örvendező hálakat adhasűnc: szabad kézzel láb-
bal, esendesz elmével, szível, s' léleccel, életűnket szent
akaratod szerént rendelhesűnc: és amaz ővendő életet-is
követhesűnc; holot a' szent Angyalockal, és miden idve-
zűlteckel tégedet vég nélkül magasztalhasűnc, és dicsér-
hesűnc. Miglen pedig el-hozod a' te titkos ítéletedben
el-rejtet mi meg-szabadulásunknac kívánt idejét, örven-
dezteld-meg sziveinket jó híreknec hallásával: kézfűcs-el
pedig bennűnket, adgy erősfűget, és szent lelket arra-is,
hogy minden mi reánc most el-rendelt látogatásodat bé-
ketséges türessél, és hálá-adással vehesűnc, és szenvedhes-
űnc, kegyelmed felől való csallhatatlan reménség alatt.

Ajánlván szent kezeidben szegény bűnös lelkeinket, te-
steinket, nyomorult forűnkat, édes hazánkat, Nemze-
tűnket, abban le-telepérttetert Anyaszentegyházadat, min-
den kedvesinket és javainkat, mostes életűnknek miden-
napjaiban a' te szent lelked, és szent Angyalid legyenec mi
velűnc, hogy az őrdög, és az ellenfűg, azokon, s' rajtunc
hatalmat ne vehessen. Amen. *Mi Atyánk, &c.*

*Nagyob részre Sz. Dávid és Job szavai között ki-fűdegetet, és
az fűlyűl meg-irt Raboknak állapotjokra alkalmaztatot;
Azoknak Rab Atyjocfia*

Kemény János által.

